

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор В. Горвий, д-р іст. наук, професор, заступник гендиректора НБУВ. *Редакційна колегія:* М. Закіров, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* Т. Гранчак, О. Симоненко, М. Дем'яненко, І. Рудь, В. Ворошилов, Ю. Якименко, О. Рябокони. *Адреса редакції:* НБУВ, Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524–25–48, (044) 525–61–03. E-mail: siaz2014@ukr.net, www.nbuviar.gov.ua. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz2014@ukr.net**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

**№ 23
(4 квітня 2017 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	3
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА	18
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	23
ПОЛІТИКА.....	39
ЕКОНОМІКА	43
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	51

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Голова Верховної Ради України А. Парубій, відкриваючи ранкове засідання парламенту у вівторок, 4 квітня, привітав надійних партнерів і друзів з Днем створення НАТО.

Він зазначив, що 4 квітня 1949 р. (68 років тому) у Вашингтоні було створено Північноатлантичний альянс – НАТО, «об'єднання вільних країн, які успішно протистояли найстрашнішій імперії зла – Радянському Союзу».

А. Парубій підкреслив, що «і на сьогодні для України, яка уже третій рік обороняє свої кордони від путінської орди, найкращий шлях досягнення стратегічної безпеки – надійний щит НАТО». «Наше завдання – докласти усіх зусиль, щоб якнайшвидше приєднатися до вільних народів, об'єднаних у Північноатлантичний альянс, – наголосив він. – Вірю, що ми будемо відзначати цей день спільно як повноправні члени НАТО» *(Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2017. – 4.04).*

4 квітня 2017 р. Президент України П. Порошенко перебуває з офіційним візитом у Латвійській Республіці.

Заплановано зустрічі глави Української держави з Президентом Латвійської Республіки Р. Вейонісом, Прем'єр-міністром Латвійської Республіки М. Кучинскісом, а також спікером Сейму (парламенту) Латвійської Республіки І. Мурнієце.

Президент П. Порошенко також відвідає Національний реабілітаційний центр «Вайварі» у Юрмалі, де перебувають на реабілітації українські військовослужбовці.

Заплановано підписання ряду двосторонніх документів *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2017. – 4.04).*

Розпочалася зустріч Президента України П. Порошенка і Президента Латвії Р. Вейоніса.

У Ризі на площі біля резиденції Президента Латвії відбулася офіційна церемонія зустрічі глави Української держави П. Порошенка та його дружини М. Порошенко. Президентське подружжя зустріли Президент Латвії Р. Вейоніс і його дружина І. Вейоне.

Пролунали державні гімни України та Латвії. Президенти оглянули стрій воїнів Почесної варти.

Після офіційної церемонії розпочалася зустріч глав держав. Далі відбудуться українсько-латвійські переговори в розширеному складі. Після завершення заплановано спілкування зі ЗМІ *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2017. – 4.04).*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

М. Дем'яненко, наук. співроб. НЮБ НБУВ

Досвід НАТО зі створення ефективної системи інформаційно-психологічної боротьби

Агресивна інформаційна політика, яку Росія останнім часом реалізує у Європі, зокрема і в Україні, спричинила необхідність адекватної реакції у сфері інформаційної безпеки. І хоча політичні, військові, економічні та інформаційні протистояння продовжують бути невід'ємним атрибутом сучасних суспільних відносин, саме інформаційні конфлікти вийшли на якісно новий рівень розвитку. З огляду на останні події у світі та Україні, словосполучення «інформаційна війна» та «інформаційна зброя» набули широкого застосування як у вітчизняному, так і зарубіжному комунікаційному середовищі.

Дієвість інформаційної зброї зумовлена тим, що вона вражає свідомість людини, впливає на способи та форми ідентифікації особистості, трансформує пам'ять, створюючи особистість із запрограмованими параметрами (тип свідомості, штучні потреби, форми самовизначення тощо), які задовольняють вимоги зацікавленої сторони та змушують індивіда діяти в її інтересах. Наразі окремі країни ведуть агресивну інформаційну політику по відношенню до інших, які, у свою чергу, змушені провадити політику захисту від чужого інформаційного впливу. На цьому ґрунті можуть виникати політична та економічна конфронтація держав, нові кризи в міжнародних відносинах. Тому інформаційна безпека, інформаційна війна та інформаційна зброя на сьогодні опинилися в центрі загальної уваги.

На думку багатьох експертів, на міжнародній арені триває постійна інформаційна війна. І хоча прикладів проведення інформаційно-психологічних операцій у новітній історії не бракує, одним із ключових протистоянь на сьогодні є НАТО – Росія. З одного боку, великий фінансовий і технологічний потенціал і водночас певна складність у прийнятті рішень, з іншого – також значний рівень озброєння, але присутні певні економічні проблеми, які все ж не мають визначального впливу на фінансування російських інформаційних ресурсів.

Думку про агресивну інформаційну політику Кремля поділяють і в експертному європейському середовищі. Як наголошує польський експерт, президент Інституту нових медіа Е. Містевич, росіяни користуються слабкістю демократичних механізмів і відкривають у Західній Європі впливові центри пропаганди, такі як телебачення Russia Today або радіостанція Sputnik (<http://www.polradio.pl/5/39/Artykul/261875>). «Триває війна розповідей, війна інтерпретацій, відбувається спроба переконати громадськість як у своїй країні, так і в решті країн, що саме наше бачення є правильним. Росія вже багато років дуже сильна у сфері інформаційного маркетингу. Саме Росія запропонувала світові фільм “1612-ий рік” про те, як орди поляків підходять до Москви. Росія щодо Західної Європи діє з більш продуманою стратегією, більшою увагою, ефективністю, ніж Західна Європа щодо Росії, – додає Е. Містевич. – Росія, не тільки дуже “підкується” про громадян табору колишніх радянських республік,

але й дуже сильно впливає на хід публічної дискусії, на рівень демократії, сприйняття суспільних питань у Західній Європі. Якщо хтось вважає, що ідеологічної війни немає, така людина піддає сумніву сам спосіб функціонування сучасного світу і виразний поділ на два табори».

У свою чергу публіцистка С. Треффлер зауважує, що про інформаційну війну почали голосно говорити порівняно нещодавно. «Інформаційна війна є елементом гібридної війни. Інформація породжує дію, а отже, той, хто створює інформацію, керує дією інших. Можна згадати хоча б те, як під час саміту НАТО у Варшаві у веб-мережі з'явилися фейкові висловлювання польських генералів, що мали б дискредитувати Альянс. Ми стаємо жертвами інформаційної війни, коли, читаючи інформацію, ми не перевіряємо її, а відтак сприймаємо як правдиву», – наголошує С. Треффлер.

На думку доктора військових наук і директора Центру досліджень над тероризмом Collegium Civitas К. Ліделя, якщо дотримуватися військових термінів, то саміт НАТО та події навколо нього потрібно було б сприймати як бій. Зокрема, він звертає увагу на те, що росіяни займаються у себе в країні пропагандою, яка скерована на потреби внутрішньої політики і свого суспільства, наголошуючи при цьому на агресивності НАТО. Водночас К. Лідель зазначає, що масштабної атаки на західні суспільства немає. «Пропаганда та інформаційна війна – це добре спланований процес, це система механізмів, це те, що не відбувається просто так. Нещодавно я мав нагоду відвідати спеціально створене Міністерство інформації в Україні, яке займається цими питаннями. Там я ознайомився з аналізами підручників для початкових, середніх шкіл в Україні, виданих кілька або кільканадцять років тому, де видно елементи інформаційної війни, ніби росіяни готувалися до того, що сталося в Україні, упродовж кільканадцяти років», – зазначив експерт.

Ще одним важливим елементом інформаційної війни у Європі є проросійські політики. Вищезгадана публіцистка С. Треффлер звертає увагу на те, що вони є вигідними лідерами громадської думки, коли ідеться про пропаганду. «Як правило, це дуже радикальний і рішучий голос. Це подобається громадській думці, цих політиків багато коментують, показують, і вони є носіями цієї інформації, тобто насправді солдатами в інформаційній війні – свідомо чи несвідомо... Глядач сприйме цю інформацію. А от чи зрозуміє, що це проросійський політик, який працює за гроші Росії, отримує кошти на свою партію? Важливо такого політика інформаційної пропаганди Росії вчасно розпізнати», – каже вона.

Про успіх російської сторони у цьому протистоянні говорить і К. Лідль. На його думку, у питаннях інформаційної війни НАТО тільки відповідає, а росіяни диктують умови. «Вони перші б'ють, перші діють, перші готуються. Маю враження, що НАТО занедбало цю роботу. Росія як рупор пропаганди від самого початку створювалася та фінансувалася спецслужбами, а такий механізм у більшості країн Західної Європи не є можливим. Уже на старті Захід займає дещо програшну позицію. НАТО та Захід повинні розробити інформаційну стратегію – конкретну державну політику, політику мас-медіа, суспільну політику», – переконаний експерт.

Про те, що такі успіхи Росії на фронтах інформаційної війни несуть реальну загрозу демократичному устрою в самій Європі говорить Е. Містевич наголошуючи, що демократія стає у цій ситуації фасадом, завдяки якому в

Європі можна провадити недемократичну діяльність. «Маю враження, що Західні країни дуже часто віддають владу над лідерами громадської думки китаїцям, росіянам, тим силам, які хотіли б впливати на те, як Західна Європа думає, діє, які рішення приймає на рівні Європейської комісії, Європарламенту. Демократія у Європі є дуже тонкою і вразливою матерією. Коли ми говоримо “демократія”, коли можна робити все, ми насправді самі себе наражаємо на такі загрози», – каже він.

Разом з тим більшість експертів наголошують, що для переваги в інформаційній війні потрібно мати як оборонні, так і наступальні інструменти. Важливим у протидії пропаганді є теж просвітництво громадськості, тобто навчання відрізняти правду від маніпуляції. Тому варто завжди ретельно перевіряти будь-яку інформацію, що з'являється в мас-медіа.

У цьому контексті досить актуальним є аналіз інформаційно-психологічної діяльності НАТО, його відповідних структур, а також їхньої здатності адекватно реагувати на виклики сьогодення.

Принцип спільного фінансування діяльності органів і підрозділів НАТО забезпечує можливість залучати до формування інформаційних та комунікаційних систем як ряду комітетів і управлінь самої організації, так і сторонні організації відповідного профілю. При цьому зберігається ієрархія відповідальності та функціональний розподіл, прийняті в системі органів НАТО.

Створенням і підтримкою інформаційних мереж та систем у рамках організації займається Агенція з питань зв'язку та інформаційних систем (NACISA), з 1996 р. Агенція НАТО з консультацій командування та контролю (NCCCA). Агенція здійснила інтегрування стратегічних і тактичних систем зв'язку та інформаційні системи політичних та військових органів Альянсу, а також країн, які є його членами, у єдину телекомунікаційну та інформаційну систему Альянсу (CIS), фінансування якої здійснюється через Програму спільної інфраструктури НАТО.

Агенція НАТО з питань експлуатації і технічного забезпечення інтегрованих систем зв'язку та інформаційних систем НАТО (NACOSA) відповідає за експлуатацію та оновлення інтегрованої інформаційної системи НАТО.

Координацію усього спектра політичних і правових проблем, пов'язаних з функціонуванням інформаційних систем НАТО, здійснює Комітет з питань зв'язку та інформаційних систем (NACISC).

Для вирішення питань військової політики та оперативних потреб військової структури НАТО в галузі зв'язку та інформаційних систем до структури Міжнародного військового штабу було введено департамент зв'язку та інформаційних систем, що займається такими питаннями, як безпека зв'язку та комп'ютерних систем; орендування поштових, телеграфних і телефонних послуг; розподіл військових радіочастот; забезпечення оперативної сумісності тактичних засобів зв'язку.

Також окремо можна виділити спеціалізовані агенції з питань військових телекомунікацій, систем зв'язку та інформаційних систем. Це, зокрема, Агенція з безпеки зв'язку і комп'ютерної техніки (ACCSA), Агенція далекого зв'язку (ALLA), Агенція розподілу радіочастот (ARFA), Агенція тактичного зв'язку (ATCA), Агенція оперативної сумісності систем даних (ADSIA) та ін.

Зважаючи на зростання популярності мережі Інтернет, з 1993 р. НАТО почала використовувати її для надання інформації із загальних проблем регіональної та світової безпеки й щодо участі Альянсу у їх розв'язанні. З цією метою було створено інтегровану базу даних НАТО (NIDS), яка дає можливість користуватися документами, публікаціями та дослідженнями НАТО у політичній, військовій, економічній, науковій і гуманітарній сфері. Інтегрована база даних також містить деякі аналітичні матеріали, підготовлені для використання різними органами НАТО.

Крім структур НАТО, більшість провідних країн світу самостійно формує координуючі органи з контролю за створенням і застосуванням інформаційної зброї, об'єднання зусиль у наукових дослідженнях проблем інформаційної боротьби, забезпечення інформаційної безпеки тощо. Особлива увага приділяється розробці питань інформаційно-психологічного впливу. У цьому контексті хотілося б зауважити, що досвід проведення антитерористичної операції в Україні свідчить про необхідність розробки сучасної нормативно-правової бази та дієвої структури органів для ведення інформаційної боротьби Україною, у тому числі її Збройними силами.

У Великій Британії проблемами інформаційної боротьби займається департамент урядових комунікацій (The Government Communications Headquarters). Під інформаційною боротьбою у Великій Британії розуміється цілеспрямована реалізація комплексу заходів щодо дезорганізації і встановлення контролю над системою державного та воєнного управління противника шляхом інформаційно-технічного й інформаційно-психологічного впливу на його інформаційні ресурси, на суспільну та індивідуальну свідомість. Питаннями проведення інформаційних операцій у військовому відомстві займається група координації військових інформаційних операцій, яка підпорядкована міністру оборони.

У Німеччині створений і активно функціонує Центр безпеки інформаційної техніки (штат 500 співробітників, річний бюджет 50 млн євро). Погляди німецьких фахівців на характер і способи ведення інформаційної війни в цілому збігаються з прийнятими у США та Великій Британії. Передбачається ведення наступальних і оборонних операцій інформаційної війни для досягнення національних цілей. Характерною особливістю є більш глибока систематизація даних. При визначенні загроз і можливих наслідків країни та недержавні об'єднання розглядаються окремо, кримінальні угруповання виділені в окрему категорію. На відміну від американських німецькі аналітики розглядають керування засобами масової інформації як дієвий елемент інформаційної війни. Крім того, вони окремо розглядають економічну інформаційну війну.

Французькі експерти дотримуються концепції інформаційної війни, що складається з двох головних компонентів – військового та економічного (цивільного). Військова складова передбачає обмежену роль інформаційних операцій, оскільки інформаційна війна розглядається, головним чином, у контексті конфліктів малої інтенсивності або у миротворчих операціях. При такому підході союзники не можуть бути потенційними противниками. Економічна (цивільна) концепція передбачає більш широкий діапазон застосування інформаційних операцій. Точка зору французьких експертів відрізняється більш широким і більш глибоким вивченням конфліктів в

економічній сфері. Їхній підхід припускає, що союзник може одночасно бути об'єктом інформаційної війни.

Узагалі, останнім часом у збройних силах НАТО, особливо США, значна увага приділяється ролі й технологіям, інформаційній зброї та психо-пропагандистським операціям у війнах XXI ст., які істотно змінюють характер застосування різного роду військ у військових операціях, а також геополітичного й цивілізаційного протистояння ключових гравців. Інформаційно-психологічні технології – це широкомасштабне застосування способів і засобів інформаційної дії на психіку особового складу військ і населення протилежної сторони для досягнення політичних, дипломатичних, воєнних, економічних та інших цілей. Застосування цих технологій призводить до порушення систем державного та військового управління противника, інформаційного впливу на його державне і військове керівництво, особовий склад військ, формування сприятливої громадської думки як у власній державі, так і інших країнах світу щодо подій, які відбуваються в зоні воєнного конфлікту, і сприяють досягненню воєнно-політичних і воєнно-стратегічних цілей у війні (<http://www.hups.mil.gov.ua/periodic-app/article/737>).

В основу розроблення концепцій і доктрин інформаційної війни більшості провідних західних країн, а також керівних документів НАТО покладено підходи щодо організації та проведення інформаційних операцій, які існують у збройних силах США. Проблеми інформаційної війни у США перебувають у центрі уваги військово-політичного керівництва. Концепція інформаційної війни базується на тому, що інформація та інформаційні технології мають дуже важливе значення як для національної безпеки в цілому, так і для військових дій безпосередньо. На думку американських воєнних експертів, інформаційна війна складається з дій, що виконуються з метою досягнення інформаційної переваги в забезпеченні національної воєнної стратегії шляхом дії на інформацію та інформаційні системи противника з одночасним зміцненням і захистом власної інформації, а також інформаційних систем та інфраструктури.

Потреба в новому підході до комунікації офіційних структур виникла внаслідок того, що після терактів 11 вересня 2001 р. Захід щоразу програвав комунікативну боротьбу терористам і повстанцям. Було визнано, що комунікативна діяльність офіційних структур переважно вичерпується реакцією на пропаганду противника. Постало питання спроможності Заходу з усім його обсягом бюрократії та рівнями ієрархії успішно протидіяти гнучкому й безцеремонному противнику. Терористичні організації та повстанці не зв'язані вимогами щодо етичності повідомлень і можуть швидко поширювати свої меседжі, сформульовані на основі напівправди та неправди. Офіційні ж структури вимушені проводити ретельний аналіз інформації перед її представленням, унаслідок чого така інформація вже не має великого значення для новин. З іншого боку, якщо повідомлення формулюються швидко і містять неправду, це може зруйнувати довіру суспільства. У результаті таких інформаційних дій Захід постав перед потребою вибору між швидкістю і точністю повідомлень (<http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/24-1436781085.pdf>).

Тоді військово-політичне командування зрозуміло, що фактичні результати тактичних операцій є менш важливими, ніж те, що місцеве населення думає про них. Перемога в боротьбі за уявлення людей про такі

операції і є метою реалізації стратегічних комунікацій. Вислів «стратегічні комунікації» було вперше застосовано В. Вітто (головою цільової групи з поширення керованої інформації Ради з оборонної науки, Пентагон, США) у 2001 р. Пізніше він почав використовуватися у військово-політичному лексиконі Європи. Відтоді «стратегічні комунікації» як поняття і відповідна діяльність стали складником доктрини, структур і операцій НАТО. Вважається, що США й НАТО свідомо обрали це досить розпливчате поняття через його нейтральність і місткість, адже такі поняття, як «інформаційна війна», «інформаційний вплив» і «психологічні операції» надмірно асоціюються з маніпулюванням, дезінформацією та експлуатацією. Політика стратегічних комунікацій НАТО (NATO Strategic Communications Policy), один із засадничих документів Альянсу в цій сфері, подає таке трактування поняття: стратегічні комунікації НАТО – скоординоване і належне використання комунікативних можливостей і діяльності Північноатлантичного альянсу – публічної дипломатії, зв'язків з громадськістю (цивільних і військових), інформаційних та психологічних операцій – у разі необхідності для підтримки політики Альянсу, операцій і заходів та з метою просування цілей НАТО. За відсутності єдиного визначення стратегічних комунікацій існує ряд їхніх загальних характеристик, присутніх у більшості запропонованих на сьогодні дефініцій. Ключовими компонентами процесу реалізації стратегічних комунікацій є:

- розуміння владою суспільства, його інформування та залучення для просування інтересів і цілей через вплив на сприйняття, установки, переконання та поведінку;

- узгодження дій, зображень, висловлювань на підтримку політики й планування з метою досягнення всеосяжних стратегічних цілей;

- визнання того, що всі операції і види діяльності є важливими компонентами процесу комунікації, оскільки все, що говорить і робить Альянс або не спромігся сказати й зробити Альянс, має передбачувані й непередбачувані наслідки для цільових і нецільових аудиторій;

- визнання того, що стратегічні комунікації є не додатковими діями, а невід'ємною частиною планування та реалізації усіх воєнних операцій і видів діяльності.

Зокрема, такі принципи були реалізовані під час воєнних операцій під егідою НАТО наприкінці ХХ ст. на території колишньої Республіки Югославії. Де НАТО значну увагу приділив організації та веденню інформаційної війни. Військово-політичне керівництво блоку виходило з того, що вміле й ефективно здійснення інформаційно-психологічного впливу значною мірою визначить рівень міжнародної підтримки. Інформаційний вплив в операції НАТО «Рішуча сила» реалізовувався з використанням налагодженого механізму, який був успішно апробований під час підготовки і ведення воєнних операцій ЄС США в 1990-х роках («Буря в пустелі» в Іраку, «Підтримка демократії» на Гаїті та ін.). Головні зусилля у боротьбі за інформацію між НАТО і ЄС Югославії були зосереджені в інформаційно-психологічній та інформаційно-технічній сферах.

Уже у ХХІ ст. активний розвиток теоретичних ідей і практики стратегічних комунікацій були зумовлені перебігом місії НАТО в Афганістані та допущеними там помилками. Незважаючи на те що від самого початку кампанії в Афганістані вживалися численні комунікативні заходи та справлявся психологічний вплив, питання про всеохоплюючу комунікативну стратегію з

метою координування різних видів діяльності і меседжів не порушувалося. Під час реалізації інформаційно-комунікативної діяльності були допущені певні прорахунки: не приділялося достатньої уваги світовій громадській думці – зусилля були зосереджені переважно на аудиторіях у самому Афганістані, у результаті протягом тривалого часу, зокрема, американській громадськості не було зрозуміло, що саме сталося в Афганістані та чи досягла місія успіху; психологічні операції та кампанії були спрямовані передусім на підтримку воєнних операцій, відтак меседжі були зорієнтовані переважно на цивільне населення і мали на меті відокремити мирних громадян від талібів та запобігти підтримці ними талібів у конфлікті.

Із серпня 2003 р. НАТО перебрало на себе командування Міжнародними силами сприяння безпеці (ISAF) і згодом стало відповідальним за всі операції в Афганістані. Тоді в багатьох європейських країнах було далеко не очевидним, чи має місія в Афганістані суспільну підтримку. Тоді як американський народ сприймав її цілком позитивно від моменту започаткування, європейці були готові підтримати реконструкцію і стабілізацію в Афганістані, але, наприклад, в Італії, Іспанії та Німеччині громадська думка переважно не підтримувала будь-яку участь у бойових діях. Також не було очевидним, яким має бути внесок різних країн НАТО, і коли навесні 2006 р. стало зрозуміло, що сили талібів насправді збільшилися останніми роками й тепер війська Альянсу регулярно залучені до бойових дій, критичні заяви європейської громадськості ставали дедалі голоснішими. Ця ситуація обумовила, зокрема, рішення тодішнього Верховного головнокомандувача ОЗС НАТО у Європі генерала Д. Джонса про те, що діяльність у сфері стратегічних комунікацій має бути включеною до переліку завдань штабу Верховного головнокомандувача ОЗС НАТО у Європі – вищого військового органу Північноатлантичного союзу. Найважливішим висновком неопублікованої доповіді НАТО з питань стратегічних комунікацій (травень 2007 р.) був такий: НАТО має розробити єдиний наратив і всі операції та дії мають відповідати цьому наративу. Відтоді Альянс активізувався у Twitter, Facebook, YouTube, наразі він має свій власний веб-сайт і телеканал. З метою протидії пропаганді талібів відео та зображення операцій НАТО розсекречені і є відкритими для громадськості.

31 жовтня 2007 р. з'явилася Директива «Удосконалення стратегічних комунікацій НАТО», а за рік директива щодо стратегічних комунікацій від штабу Верховного головнокомандувача ОЗС НАТО у Європі, у якій підкреслювалася відповідна підтримка тилу. І вже у 2008 р. питання стратегічних комунікацій потрапило до політичного документа Альянсу – Декларації саміту НАТО.

Фахівці зазначають, що після саміту 2009 р. робота над розвитком можливостей Альянсу у сфері стратегічних комунікацій стала постійною та проявилася:

- у нормативно-правовій діяльності, підсумком якої є система взаємопов'язаних документів, що регулюють сферу стратегічних комунікацій, – концепції, доктрини, політики, директиви тощо;

- у структурно-організаційній діяльності, результатом якої, зокрема, є ухвалення рішення про створення в Латвії Центру передового досвіду з питань стратегічних комунікацій (The NATO Strategic Communications Centre of Excellence, або NATO StratCom COE).

Центр розпочав роботу в січні 2014 р. і був акредитований 1 вересня того ж самого року. Сім держав, які є членами Альянсу, підписали меморандуми про взаєморозуміння щодо його функціонування: Естонія, Німеччина, Італія, Латвія, Литва, Польща і Велика Британія. Центр є військовою структурою, що відповідно до ст. 14 Паризького протоколу має статус міжнародної військової організації. Завданнями центру є: розроблення програм для сприяння розвитку та гармонізації доктрини стратегічних комунікацій; проведення досліджень і експериментів з метою пошуку практичних рішень для розв'язання існуючих проблем; «вивчення уроків» застосування стратегічних комунікацій під час операцій; підвищення навчальних та освітніх зусиль і можливостей взаємодії.

Центр працює як центральний осередок для обговорення й експертизи різних дисциплін зі сфери стратегічних комунікацій: публічної дипломатії, зв'язків з громадськістю, військових зв'язків з громадськістю, інформаційних і психологічних операцій. І хоча ідею про створення центру було висловлено Латвією та підтримано Альянсом ще наприкінці 2012 р., на офіційному рівні визнається, що саме в контексті російської агресії проти України діяльність центру є життєво необхідною для посилення відповідної спроможності НАТО.

Інформаційна війна та пропаганда, ініційовані Росією, переконливо довели, що важливість стратегічних комунікацій істотно зросла у вік нових технологій. Ці заяви мають відповідне фінансове забезпечення. Наприклад, канадський уряд на початку вересня 2014 р. виділив цільову фінансову допомогу 1 млн дол. на користь трьох європейських центрів НАТО – кібербезпеки, енергетичної безпеки та стратегічних комунікацій – «з метою допомоги у стриманні російських операцій у Східній Європі». 13 березня 2015 р. прем'єр-міністр Великої Британії Д. Кемерон і Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг під час зустрічі обговорили необхідність боротьби з тактикою гібридної війни, яку застосовує Росія в Україні, Молдові й Грузії, особливо щодо поширюваної неправдивої інформації та відповідних інформаційних кампаній, і дійшли висновку, що «ефективні стратегічні комунікації відіграють головну роль у протидії російській пропаганді».

Реакція Росії на ці процеси відобразилася у прийнятті в грудні 2014 р. нової Воєнної доктрини Російської Федерації. Головна особливість якої полягає у визначенні місця інформаційної війни в домінуючих позиціях сучасного військового протистояння. Росія визнала, що інформація – це зброя, якою досягаються перемоги. Поряд із традиційними методами ведення збройної боротьби та засобами ураження інформаційна зброя отримала визнання в російського військово-політичного керівництва. При цьому Російська Федерація включила інформаційну складову до переліку основних загроз національній безпеці як у внутрішній, так і зовнішній політиці.

Уже в лютому 2017 р. міністр оборони РФ С. Шойгу заявив про створення у країні військ інформаційних операцій. Офіційно – для ведення контрпропаганди, захисту національних інтересів національної оборони та протиборотства в інформаційній сфері. Цікаво, що раніше наявність таких підрозділів російські силовики намагалися заперечувати, хоча багато країн, насамперед Україна, уже встигли на собі відчути невидимий вплив «неіснуючих військ» (<http://tyzhden.ua/World/186503>).

На думку експертів, такий крок з боку РФ був продиктований необхідністю консолідації існуючих підрозділів і централізації управління

інформаційними військами. Оскільки останні події показали, що відсутність достатнього контролю вже працює проти Кремля. Лише за півроку спецслужби РФ зазнали поразок на внутрішній і міжнародній аренах: виявлення участі Росії у втручанні в перебіг виборів у США, викриття прихованих переговорів росіян із чиновниками Д. Трампа, виток інформації від Суркова та Фролова, яка підтверджує участь в організації «русской весны» в Україні, що не могло залишитися поза увагою російського керівництва.

Про ще один імовірний привід для оголошення про створення власних інформаційних військ розповіли в РНБО України. Так, на думку керівника служби з питань інформаційної безпеки В. Петрова, заява С. Шойгу зроблена не для міжнародної спільноти. Адже у світі й без цього відомі можливості цих підрозділів. Ідеться, скоріше, про певне самозаспокоєння для внутрішнього споживача. З екранів росіянам цілодобово кажуть про агресивний блок НАТО, який постійно створює підступні плани щодо знищення РФ. Для цього, згідно з російською теорією, використовується в тому числі й інформаційна зброя – усі довкола намагаються дискредитувати безвинну Росію. Тому в заяві С. Шойгу робиться акцент саме на контрпропаганді.

Хоча слід визнати й досягнення Росії у сфері інформаційного протистояння. Зокрема, у створенні та поширенні пропаганди та дезінформації у країні задіяна велика кількість людей як на офіційному рівні, так і в приватних організаціях. Відомий приклад – фабрика «тролів-ольгінців», а офіційно – ТОВ «Интернет-исследования» чи ТОВ «Тека». Хоча, здається, це лише верхівка айсберга, а в Росії існує ще багато таких установ. На рахунок підрозділів ФСБ і ГРУ – звичайно, що точних даних щодо кількості персоналу немає. Хоча відомо, що лише в Центрі інформаційної безпеки ФСБ РФ до початку війни в Україні нараховувалося понад 800 співробітників, а відділ інформаційної ізоляції, який займається проведенням інформаційних операцій на Донбасі, складається із 60 осіб. І це без урахування російських мас-медіа, на кшталт згаданих вище Russia Today чи Sputnik, з мільярдними бюджетами, армією кишенькових «експертів», «науковців» і коментаторів по всьому світові. Наразі, попри істотний вплив антиросійських санкцій, Кремль може це собі дозволити, щоб просувати потрібні думки по всьому світу.

В Україні ж ситуація дещо інша, адже, на відміну від сусідів, офіційний Київ значно обмежений у ресурсах. До того ж не завжди наявні кошти використовуються ефективно. Один з наочних прикладів – державне міжнародне телебачення, яке, за задумом, повинно розповісти всьому світові про реальний стан справ в Україні. Згідно з прийнятим наприкінці 2015 р. законом про систему іномовлення України, щорічне фінансування платформи UA|TV повинно становити не менше 0,06 % видатків загального фонду Держбюджету за попередній рік, що для Держбюджету-2016 становить 388,3 млн грн. Звичайно, частина коштів спрямовується на створення відеоматеріалів і на забезпечення супутникової трансляції, але кількість підписників каналу UA|TV у мережі Youtube станом на березень 2017 р. – 2 тис. 664 особи, а середня кількість переглядів відео не перевищує 200. Для порівняння, Russia Today має 2 млн підписників і від 10 до 70 тис. переглядів.

Не все добре і з посольствами України за кордоном. Не всі дипломатичні установи належним чином ставляться до організації інформаційної роботи у країні перебування. Частіше все зводиться до написання звітів про нібито

проведені заходи. Цю ситуацію повинно змінити створення ситуаційних центрів, головним завданням яких є оперативне висвітлення головних подій у державі та робота з місцевими ЗМІ.

Тому не дивно, що у світі часто більше вірять російській пропаганді, аніж українським спробам переконати у своїй правоті. Це підтверджують і європейські фахівці з виявлення дезінформації та спотворених новин. Так, нещодавно в Києві була проведена прес-конференція на тему: «Інформаційна війна в Інтернеті. Викриття і протидія прокремлівській дезінформації в країнах Центральної та Східної Європи». Конференція, яку було організовано за сприяння української волонтерської організації StopFake, збрала фахівців із Чехії, Польщі, Словаччини, Молдови та Угорщини. Дослідження, які були представлені під час конференції, показали, що головними напрямками російського інформаційного впливу на європейців є дискредитація НАТО, дискредитація єдиної Європи, роздмухування проблеми мігрантів, нав'язування конспірологічних теорій, поширення проросійських думок, а в окремих випадках – заперечення права на існування держави та мови (на прикладі України та Молдови).

Однак, крім виключно інформаційних акцій проти України, ведеться ще й кібервійна. За словами спікера Українського кіберальянсу Ш. Тансенда, російськими хакерами керує ФСБ та адміністрація президента РФ. Причому є підтвердження наявності зв'язків російських держорганів з відомими кіберзлочинцями, що відкриває їхнім спецслужбам додаткові можливості.

Покращити ситуацію з протидією російському впливу покликана підписана Президентом України Доктрина інформаційної безпеки. Адже в ній нарешті прописано сфери відповідальності більшості українських державних органів, цивільних і військових. Однак головна проблема інформаційного протиборства – дотримання балансу між свободою слова та цензурою і чисельними заборонами, оскільки недостатньо просто обмежити російські інформаційні продукти (ЗМІ, кінофільми, пісні). Такі заходи повинні поєднуватися створенням якісної української альтернативи, щоб користувач міг самостійно, без примусу обрати для себе національний продукт. З ним і змінити свій світогляд на український.

Інформаційний аспект світової безпеки в контексті російсько-української гібридної війни став також предметом обговорення на IX Київському безпековому форумі «Відкрий Україну», який відбувався у квітні 2016 р. у Києві, де понад 400 міжнародних і українських лідерів, представників політичних, ділових та громадських кіл з понад 20 країн світу обговорили глобальні безпекові тенденції і виклики в сучасних міжнародних відносинах (<https://informnapalm.org/ua/ksf2016-forum>).

Основна тема форуму присвячена останнім подіям в Україні та біля її кордонів, їхнім передумовам і можливим наслідкам для держави, регіону, Європи і навіть для світу в цілому. Українські та міжнародні фахівці спробували спрогнозувати можливі сценарії розвитку подій і їхні наслідки, а також дали експертні рекомендації щодо забезпечення стабільності та безпеки Європи і сусідніх регіонів у майбутньому.

Переважає більшість присутніх висловили думку про те, що Росія є загрозою для безпеки не лише в регіоні. Зокрема, президент Центру вивчення та дослідження політичних рішень Н. Тензер (Франція) зауважив, що

демократичний світ повинен формувати власний порядок денний інформаційних воєн, а не просто реагувати на той, що нав'язаний Росією. «Путінська Росія просто бреше, презентуючи деякі факти, які не мають нічого спільного з дійсністю. А нам потім треба відбивати всю цю брехливу інформацію. Одним з таких прикладів є повідомлення про те, що Росія воювала проти ІДІЛ. Але Росія насправді не воювала проти ІДІЛ, а підтримувала режим Асада. І нам треба спростовувати, пояснювати це... Дуже важливо не дати можливості Росії встановлювати інформаційний порядок денний. Тому що фактично ми намагаємося відповідати Росії, часто не пропонуючи нашого власного бачення світу чи реальності».

Тіньовий міністр оборони Канади, депутат Федерального парламенту Канади Д. Безан на форумі завив: «Сьогодні в НАТО дехто не хоче бачити подальшого розширення на схід і протистояння російській агресії. Вони не хочуть посилення системи ПРО, системи спостереження і т. п. На жаль, є й такі, які хочуть вмиротворити агресора. І це, з одного боку, наша слабкість, а з іншого – сигнал Путіну до продовження агресії. З огляду на це, у Варшаві буде жорстка боротьба між країнами, які розуміють агресивну ідеологію Москви, і тими, хто не хоче конфронтації з нею. На саміті у Варшаві ми будемо обговорювати й українське питання, зокрема військової допомоги Україні. Нам потрібно буде подумати над тим, яке оборонне озброєння ми повинні їй надати для того, щоб вона могла відбивати атаки на Сході (Україні). Ми повинні будемо нарешті визначити, де є та червона лінія в Україні, яка змусить Захід бути більш рішучим у питанні допомоги їй. Нагадаю, що на саміті в Уельсі Альянс узяв на себе певні зобов'язання, і нині ми бачимо їх виконання. Альянс нарощує свою присутність на східних і південних кордонах, розвивається система ПРО, проводяться навчання тощо. Водночас ми бачимо, як Росія продовжує свою агресивну політику проти своїх сусідів і постійно провокує Альянс. І ми беремо це до уваги в плані стримування її агресивних дій», – підсумував Д. Безан.

Депутат Європарламенту, міністр адміністрування та цифрової реформи Польщі (2011–2013 рр.) М. Боні підкреслив, що український уряд вирішив розробити нову стратегію кібербезпеки і на сьогодні «закриваються слабкі місця на цьому фронті». «Що таке справжня стратегія? На мою думку, це перш за все комплексна, правова основа, яка була б якомога більш наближена до європейської основи і діяла у співпраці з натівськими інституціями. Україна, як і багато інших країн, на сьогодні постає перед кіберзагрозами інформаційної війни. Але для України це навіть небезпечніше, тому що тут іде війна і триває російська агресія. Існує Директива ЄС щодо безпеки в галузі інформаційних технологій. Я думаю, що відповідні українські документи мають відповідати цьому документу. Також необхідно налагоджувати партнерство в забезпеченні співпраці між українськими і європейськими ЗМІ, залученні журналістів та громадянського суспільства, особливо на місцевому рівні, до кампаній з пропаганди кіберосвіченості населення».

У свою чергу асоційований науковий співробітник Програми по Росії та Євразії Королівського інституту міжнародних відносин Chatham House Д. Шерр (Велика Британія) наголосив, що Україна не має належної інформаційної стратегії. «Єдині, хто розуміються на цьому, це люди, що прийшли з Майдану. Неабияку роль у процесі інформаційної пропаганди повинне було б відігравати

Міністерство закордонних справ України, але у зв'язку із функціонуванням застарілої системи організації відомства, дипломатам не вдається з цим впоратися. МЗС не розуміє сутності цієї війни. Голландський референдум, з моєї точки зору, є найбільшою перемогою Росії в інформаційній війні після анексії Криму».

Проте слід пам'ятати, що інформаційні диверсії з боку Росії не обмежуються лише Україною. Те, що Росія веде інформаційну війну проти ЄС і НАТО, ні для кого не секрет, а один з крайніх таких фактів був оприлюднений естонською розвідкою (http://ipress.ua/news/rosiya_vede_informatsiynu_viyunu_protu_ues_i_nato_estonska_rozvidka_198783.html). Зокрема, у розвідці повідомляють, що Росія намагається погіршити ставлення російськомовних жителів до влади Естонії, Латвії та Литви. «Для посилення напруження Росія – сама і за допомогою своїх союзників – поширює дезінформацію... суміш правди і брехні. Для передачі дезінформації Кремль широко використовує як підконтрольні йому російські та іншомовні ЗМІ, так і численні фальшиві профілі в соціальних мережах. Вигадана інформація часто знаходить плідний ґрунт у налаштованих проти еліти колах країн ЄС», – сказано в щорічнику естонського департаменту інформації, який займається зовнішньою розвідкою. У департаменті стверджують, що для досягнення своїх зовнішньополітичних цілей «Кремль робить усе більшу ставку на ворожі до ЄС і НАТО право- і лівопопулістські партії, які постають по всій Європі серйозною політичною силою».

Естонська розвідка також вважає, що під час головування країни у ЄС у другій половині 2017 р. можливі кібератаки на Естонію, «щоб поставити під сумнів роботу естонської “електронної держави” і порушити роботу державних інформаційних систем». Росія послідовно поширює інформацію, що Естонія, Латвія і Литва не поважають права своїх російськомовних жителів і фальсифікують історію. В очах західних країн і міжнародних організацій балтійським країнам намагаються створити імідж недемократичних і проблемних партнерів, щоб послабити їхні зв'язки із союзниками та скоротити їхню роль у формуванні політики щодо Росії.

Доказом цього є ще один факт інформаційної агресії Кремля. Так, нещодавно російські ЗМІ поширили неправдиве повідомлення про звалтування місцевої жительки німецькими військовими в Литві. Мета подібних дій – підірвати підтримку з боку місцевого населення та влади нових східних сил НАТО. Про це заявив високопоставлений генерал НАТО, попереджаючи Європу про те, що на європейські медіа очікує злива подібних фейків (<https://www.imena.ua/blog/informational-war>). П. Павел, чеський генерал армії, який очолює Військовий комітет НАТО, заявив про очікування перших телефонних переговорів з військовим керівництвом. Він доводить, що твердження російських ЗМІ про начебто випадок звалтування німецькомовними військовими 15-річної дівчинки у литовському місті біля казарми підрозділів НАТО «не відповідає реальним подіям». «Це – явно підроблені новини, і я вважаю, що ми повинні очікувати більше подібних матеріалів», – заявив П. Павел, посилаючись на розмови з міністрами оборони Німеччини та Литви. Міністр закордонних справ Естонії С. Міксер також звинуватив Росію і сказав, що він очікує зростання «ворожої пропаганди» через появу додаткового контингенту НАТО.

На думку генерала П. Павела, засоби пропаганди та інформаційних диверсій і далі використовуватимуться для впливу на думку громадськості. Ці заяви військових НАТО збіглися в часі з відповідними звітами європейських спецслужб, у яких ідеться про прагнення Кремля дестабілізувати роботу ряду європейських урядів і вплинути на місцеві вибори шляхом хакерських атак та створення сайтів із фейковими новинами різними мовами.

Канцлер Німеччини А. Меркель заявила, що хотіла б обговорити це питання з Росією, але є сумніви, що подібні проблеми вдасться подолати до європейських виборів у 2017 р. У відповідь міністр закордонних справ Росії С. Лавров, виступаючи в Мюнхені, стверджував, що він не бачить жодних доказів втручання Росії в західні вибори, але начебто готовий до діалогу про взаємні кібератаки та ризики онлайн-втручання. Усе це відбувається на тлі ризику вторгнення російських військ до Польщі чи країн Балтії, через що НАТО зміцнює свій східний фланг військами, проводить військові навчання та завозить додаткову техніку, зібравши резерв у 40 тис. військових поблизу кордонів РФ. За даними розвідки НАТО, Росія накопичила до 330 тис. військових у межах Західного округу навколо Москви. Серед можливих ризиків інформаційної та гібридної війни фахівці Північноатлантичного альянсу також розглядають штучне інспірування протестів і підбурення населення до виступів проти урядів чи присутності військових через сайти фейкових новин та соціальні мережі.

Узагалі, більшість західних експертів вважає, що Росія використовує свободу ЗМІ на Заході для поширення дезінформації (<http://ukrainian.voanews.com/a/nato-russia-west/3526715.html>). Тоді як командування НАТО закликала Захід активніше протидіяти інформаційній війні.

Заявив про це і Президент України П. Порошенко, виступаючи в Генеральній Асамблеї ООН. «В авангарді потужної операції захоплення Криму в 2014 р. були добре озброєні люди без розпізнавальних знаків, яких тепер часто називають “зеленими чоловічками”. Спочатку Москва заперечувала, що це були російські військові, але через кілька тижнів схожі збройні підрозділи без розпізнавальних знаків з’явилися в Східній Україні. Подібна тактика використовується проти всього Західного світу... Політичний тиск, відверта пропаганда, втручання у виборчі процеси, економічний примус, таємні диверсійні та військові операції, кібератаки, зловживання дипломатичними заходами – такі сучасні і властиві методи ведення неоголошеної війни», – сказав український Президент.

На конференції з питань інформаційної війни, що відбувалася наприкінці 2016 р. у лондонському Королівському інституті оборонних досліджень, директор НАТО зі стратегічних комунікацій Я. Сартс заявив, що Захід лише намагається наздогнати Росію, ІДЛ і навіть Китай. «Технологія – наша. Локомотиви ринку в наших країнах, – сказав він. – І тим не менше, ми ведемо цю дискусію, відчуваючи, що нас до цього поволи підштовхують різні гравці: Росія, ІДЛ, а також, хоча менш помітно, Китай».

Учасники конференції сфокусувалися на розширенні простору російських державних ЗМІ, таких як 24-годинний телеканал Russia Today, який часто звинувачують у тому, що він є пропагандистським відділом Кремля. Старший редактор журналу The Economist Е. Лукас вважає, що роботу таких каналів не

можна вважати журналістикою. «Росія дійсно вловила суть атмосфери часів після правди, і тепер вони брешуть абсолютно безпардонно, – зазначив Е. Лукас. – Вони розуміють слабкість наших ЗМІ в епоху після холодної війни, яка полягає в тому, що для нас справедливість переважає над правдою... Існує реальна проблема з коментарями, фейковими акаунтами в соціальних мережах, особливо у Twitter. Росіяни вкладають величезні кошти в створення десятків тисяч тролів».

Представники НАТО кажуть, що Росія бачить в інформаційній стратегії один із ключових стовпів планування конфліктів, водночас на Заході ця сфера часто передається окремим піар-групам. «Ми далі боремося десь на узбіччі, хоча робота у сфері стратегічних комунікацій, правильно фінансована, надзвичайно дешева порівняно з іншими витратами», – сказав М. Лейті, керівник стратегічних комунікацій НАТО. Він попередив, що Росія застосовує дезінформацію і методи гібридної війни у своєму втручанні і в Сирії зокрема.

Звичайно, дивлячись на війну в Україні вже протягом трьох років, цивілізований світ нарешті дедалі більше переймається власними інформаційними стратегіями. Доказом цього є ухвалення Європарламентом 23 листопада 2016 р. резолюції щодо протидії російській пропаганді. У документі російські фонди та інформаційні агенції визнані загрозами на рівні терористичних організацій «Аль-Каїда» та «ІДІЛ» (<http://tyzhden.ua/Society/180936>). Попереду в європейських політиків найважче – фінансування цієї боротьби. Для порівняння, річний бюджет тільки Russia Today становить близько 8 млрд євро, тоді як оперативна робоча група ЄС зі стратегічних комунікацій (серед завдань якої викриття та донесення до аудиторії ЄС фактів дезінформації з боку РФ) має значно менше фінансування.

Тому за умови недостатнього фінансування далеко не останнє місце в протистоянні російській інформаційній агресії належить новоствореним організація, у тому числі й волонтерським. У цьому плані не можна не відмітити створення з нуля та активну роботу системи розвідки на основі відкритих джерел (Open Source Intelligence, OSINT). Інформацію по дрібці збирають з мас-медіа, соціальних мереж. Такий вид розвідки вже давно є нормою для країн НАТО, але в Україні це поки новинка. Проте результати роботи тих молодих підрозділів уже вражають: саме завдяки їм було підтверджено перебування регулярної російської армії на Донбасі, вони долучилися до збору даних для міжнародного розслідування щодо малайзійського Boeing MH17. У цій роботі військовим допомагають і волонтери. Найвідоміша міжнародна спільнота InformNapalm уже не раз довела свою ефективність. Результати її розслідувань були представлені українською делегацією в ПАРЄ. Інший напрям – боротьбу з викривленою інформацією – узяла на себе спільнота StopFake. І зараз поширює дайджести російської брехні майже всіма європейськими мовами. Крім того, учасники спільноти постійно проводять тренінги з виявлення та перевірки фейків для іноземних та українських журналістів.

Креативна відповідь російським пропагандистам – радіо «Армія FM» – ще один цікавий інструмент інформаційного протистояння. Радіостанція починалася як канал, створений військовими й лише для військових у зоні АТО. Але зараз «Армія FM» поступово набуває популярності й серед цивільних мешканців Донбасу. Дедалі частіше військову хвилю можна почути у звичайних кафе чи магазинах на Донеччині. Були проблеми з отриманням частот у деяких

містах, проте на сьогодні зона мовлення радіостанції зростає. Це ж означає, що в найгарячіших точках країни люди зможуть нарешті почути об'єктивні новини.

Поступово покращується підготовка «інформаційних бійців». Унікальність професії та велика кількість потрібних навичок значно ускладнюють цей процес. На відміну від навчання стрільця чи водія підготовка інформаційного фахівця триває довше та потребує значно більше ресурсів. Часу на відновлення потенціалу частини інформаційно-психологічних операцій необхідно теж набагато більше, ніж, наприклад, танкового підрозділу. Але за правильного підходу й користі від таких фахівців буде більше. Сьогодні в навчанні українських «інформаційних бійців» допомагають іноземні партнери, насамперед інструктори з Канади, Литви та США.

Отже, гідною відповіддю на інформаційну війну мають стати скоординовані дії України та НАТО в напрямі відсічі агресора шляхом активних дій на упередження, викриття підступності Кремля та більшої і системної інформованості західного суспільства про події у Європі та Україні; українського суспільства – щодо реальних фактів допомоги НАТО і переваг, які надає країні членство в Альянсі. Це допоможе подолати радянські стереотипи про «агресивний імперіалістичний блок НАТО» і переконати частину українських євроскептиків на користь вступу до Альянсу (<https://defence-ua.com/index.php/statti/1634-ukrayina-nato-protydiya-v-informatsiyniy-viyni-z-rf>).

М. Колібабчук, секретар депутатської групи з міжпарламентських зв'язків між Україною та Латвійською Республікою, розповів про проект NATO QUEST, у якому поєднали соціальну мережу, блоги і створили власну соціальну мережу, яка є майданчиком для висловлення молоддю України своїх думок та ідей. NATO QUEST представлений уже у 20 регіонах України, і він користується попитом.

На думку експертів, на фоні слабкості й пасивності державних структур має працювати громадянське суспільство, активісти і волонтери, варто залучати бізнес, який уже навчився фінансувати нашу «оборонку», отже, варто використати його можливості і для протистояння агресору в інформаційній війні, адже інформація – це теж сильна зброя.

Таким чином, можна зробити висновок, що в сучасному світі інформаційна війна стала одним з найбільш поширених конфліктів, а її значення у воєнних протистояннях XXI ст. лише зростатиме. Тоді як на сьогоднішньому етапі Росія – країна, яка досить успішно провадить агресивну інформаційну політику проти НАТО та окремих держав. На жаль, НАТО, хоча і має високий потенціал протистояння інформаційним загрозам та розвинуту структуру відповідних органів, на сьогодні не має єдиної чіткої стратегії протидії РФ у цій сфері. Та й сама Україна все ще програє в інформаційному просторі. Проте є розуміння як з боку керівництва НАТО, так і з боку керівництва окремих держав про ті небезпеки, які несуть у собі інформаційні атаки. Консолідація ж зусиль у сфері протидії цим викликам повинна стати тим фактором, який якщо не нівелює, то хоча б мінімізує негативний вплив російської інформаційної кампанії не лише в регіоні, а і в усьому світі.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Привітання Голови Верховної Ради України А. Парубія працівникам геології, геодезії та картографії України

Дорогі друзі! Щиро вітаю вас із професійним святом Днем геолога.

Вшанування представників цієї романтичної і водночас такої важкої професії на державному рівні є підтвердженням великої значущості доробку геологів, геодезистів та картографів.

Ви обрали цю нелегку роботу за покликанням душі, знаючи ціну праці, яка поєднує в собі глибокі знання та безкорисливу відданість своїй справі. Розраховую, що ваша активна позиція й надалі сприятиме відкриттю нових родовищ. Саме у ваших руках успіх реалізації заходів Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України.

Сердечно дякую вам за самовіддану працю, якою ви створюєте потенціал незалежності держави, що безпосередньо впливає на добробут українського народу.

Бажаю всім вам міцного здоров'я, наснаги, благополуччя у ваших сім'ях та нових масштабних здобутків!

***(Офіційний веб-портал Верховної Ради України
(<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2017. – 2.04).***

Перший віце-спікер Верховної Ради України І. Геращенко на засіданні Національної ради реформ на тему: «Освіта, безпека та благополуччя дітей як пріоритет розвитку країни» 31 березня 2017 р. заявила, що «порушення прав дітей на Сході України, зокрема і залучення їх до бойових дій Російською Федерацією та незаконними збройними формуваннями, є неприпустимим, і такі справи мають отримати відповідну правову оцінку в державних та міжнародних судах».

Під час засідання уповноважений Президента України з мирного врегулювання ситуації в Донецькій і Луганській областях звернула увагу на проблемну ситуацію з правами дитини на Сході України.

Перший віце-спікер поінформувала, що внаслідок агресії Росії понад 240 тис. дітей перемістилися на підконтрольну Україні територію, водночас політик зауважила, що понад 26 тис. дітей на сьогодні мешкають у сірій зоні, на території, яка щодня обстрілюється.

І. Геращенко зазначила, що за підсумками 2016 р. понад 1 тис. 900 дітей стали сиротами, оскільки їхні батьки загинули в АТО.

Представник гуманітарної підгрупи Тресторонньої контактної групи поінформувала, що Російська Федерація та підконтрольні їй представники незаконних збройних формувань усупереч усім міжнародним документам продовжують залучати дітей до військових дій на Сході України. «Нам достовірно відомо про непоодинокі випадки залучення підлітків до військових дій на Сході України. Російська Федерація та представники незаконних збройних формувань формують табори, де фактично вчать неповнолітніх дітей воювати», – зауважила І. Геращенко.

Політик наголосила, що подібні кричущі випадки порушення прав дітей є

неприпустимими та мають отримати належну правову оцінку зі сторони державних і міжнародних судів. «Вся інформація про залучення дітей до конфлікту на Сході України має бути відкритою, адже такі факти, на жаль, існують», – зазначила І. Геращенко.

У цьому контексті політик закликала уряд удосконалити систему моніторингу постраждалих дітей у зоні проведення АТО та наголосила на необхідності розгляду кожного такого випадку в державних і міжнародних судах.

Представник гуманітарної підгрупи Тресторонньої контактної групи поінформувала, що через деструктивну позицію російської сторони щодо звільнення заручників насамперед страждають саме діти, які опинилися без належного батьківського піклування. «Сьогодні понад 100 дітей українських заручників з нетерпінням чекають повернення їхніх батьків, які понад два роки утримуються у неволі. За останніми даними, кількість заручників зросла до 120 осіб», – поінформувала І. Геращенко.

Перший заступник Голови Верховної Ради звернула увагу, що представники незаконних збройних формувань продовжують утримувати п'ятьох підлітків у СІЗО в Донецьку за надуманими звинуваченнями. Вона нагадала, що українська сторона в односторонньому порядку, як жест доброї волі, передала представникам «ЛНР/ДНР» 15 прихильників сепаратистів, раніше затриманих за участь у незаконних угрупованнях, для розблокування процесу звільнення заручників, зокрема і п'ятьох підлітків: Б. Ковальчука, А. Белавіна, В. Пазушко, Д. Хмеленко, М. Солодовникова, Я. Миронова і Д. Ковалю.

«З вересня 2016 р. це питання постійно піднімалось на засіданні гуманітарної підгрупи. І напередодні січня 2017 р. представники незаконних збройних формувань та представники Росії погодились звільнити п'ятьох підлітків. Натомість, попри обіцянки, ці 17-річні діти досі утримуються в СІЗО у Донецьку, і немає абсолютно жодного пояснення таким діям», – наголосила І. Геращенко.

Також перший віце-спікер поінформувала стосовно проблеми дітей політичних в'язнів, що утримуються в Росії. «Росія під надуманими звинуваченнями продовжує незаконно утримувати О. Сенцова, у той час як його діти потребують особливої батьківської уваги», – зауважила І. Геращенко.

Уповноважений Президента України поінформувала, що внаслідок репресій Російської Федерації проти кримськотатарського населення в АР Крим понад 70 дітей залишилися без належного догляду.

Підсумовуючи, перший заступник Голови Верховної Ради України закликала учасників засідання об'єднати зусилля для реформування сфери освіти в Україні. «Безумовно, пріоритетом для України має стати запровадження інклюзивної освіти в Україні», – підкреслила І. Геращенко.

Представник МФО «Рівні можливості» І. Геращенко висловила сподівання, що на цій сесії парламентарі розглянуть законодавчі ініціативи, спрямовані на врегулювання питань щодо захисту прав дітей.

У цьому контексті І. Геращенко наголосила на необхідності якнайшвидшої ратифікації Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьби з цими явищами.

На засіданні Національної ради реформ при Президентові України також

були присутні народні депутати України, представники МФО «Рівні можливості» І. Луценко та М. Іонова (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>)*. – 2017. – 1.04).

Народний депутат України С. Заліщук зазначила, що «прифронтові населені пункти потребують особливої уваги з боку центральної влади».

У рамках проекту «Модельний округ» і за підтримки Програми «USAID/ПАДА», громадської організації «Інтерньюз-Україна» 28–29 березня 2017 р. відбулася поїздка народного депутата С. Заліщук і представників медіа в Луганську область. За результатами перебування на Луганщині парламентар закликала центральну владу приділяти особливу увагу виробленню державної політики щодо прифронтових населених пунктів, зважаючи на їх безпосередню близькість до лінії вогню.

С. Заліщук також наголосила, що існує крайня необхідність вирішення питання відбудови приватного житлового фонду в зоні антитерористичної операції. У зв'язку з кількаразовим збільшенням кількості громадян, які перетинають лінію розмежування через КПВВ «Станиця Луганська», народний депутат акцентувала увагу на необхідності надання законодавчих повноважень місцевій владі, що дало б змогу використовувати повноцінно бюджетні кошти на модернізацію та подальше оснащення пункту пропуску. Крім того, С. Заліщук наголосила на необхідності забезпечення конституційного права участі у виборах усіх громадян України, у тому числі вимушених переселенців.

Під час зустрічі з головою Луганської обласної військово-цивільної адміністрації Ю. Гарбузом було обговорено потреби різноманітних категорій населення області, питання відбудови житла, пошкодженого внаслідок військової агресії з боку Росії, інтеграцію внутрішньо переміщених осіб і загальну складну економічну ситуацію в країні, яка склалася на фоні військових дій, що затягнулися.

На прес-конференції С. Заліщук і представників правоохоронних органів Луганщини порушувалися питання, пов'язані з безпековою ситуацією у регіоні, зокрема пунктів перетину лінії розмежування, боротьби з контрабандою, протидії російській пропаганді, фіксації терористичних актів з боку агресора.

Під час поїздки до смт Станиця Луганська парламентарем спільно з представниками місцевої влади та командою Міжнародного комітету Червоного Хреста було проінспектовано роботу Станично-Луганського КПВВ, окреслено найбільш гострі проблеми та проаналізовано шляхи їх розв'язання.

Відвідини Станично-Луганської школи № 1 проілюстрували наявність проблем, з якими зіштовхуються навчальні заклади, розташовані де-факто на лінії вогню: різке зниження кількості учнів, питання об'єднання шкіл і безпеки учнів, брак фінансування.

Крім того, делегація поспілкувалася з місцевими громадськими активістами та відвідала районну лікарню у Станиці Луганській.

29 березня народний депутат і представники ЗМІ області взяли участь у круглому столі на тему: «Забезпечення виборчих прав внутрішньо переміщених осіб в Україні» у Северодонецьку, який було організовано представниками Міжнародної фундації виборчих систем. Метою заходу було роз'яснення пропонуваного законодавства у сфері прав вимушених переселенців та аналіз

майбутньої реформи виборчого законодавства.

Представники Громадської молодіжної ради Северодонецька й активісти області, що співпрацюють з обласним осередком громадської організації «Восток SOS», озвучили найгостріші проблеми: відсутність активної комунікації, протидія пропаганді, брак уваги з боку українського суспільства, потреба надання населеним пунктам, що в безпосередній близькості до лінії вогню, певних преференцій під час формування бюджетної політики.

Два дні перебування на Луганщині народного депутата та представників медіа показали ефективність механізмів комунікації, які пропонує проект «Модельний округ». Живе спілкування з представниками області створює можливості вибудувати ті формули співпраці, які полегшують розв'язання конкретних проблем. На друге півріччя 2017 р. уже заплановано ще одну поїздку С. Заліщук до Луганської області (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

Голова Комітету у закордонних справах Г. Гопко провела зустріч із заступником міністра закордонних справ Італійської Республіки В. Амендола.

Сторони обмінялися думками з актуальних питань двосторонніх взаємин. Під час зустрічі було відзначено важливість активізації двостороннього політичного діалогу на міжпарламентському рівні.

В. Амендола наголосив на підтримці територіальної цілісності України та надання українцям безвізового режиму з Європейським Союзом. Окрему увагу було приділено питанню протидії російській агресії на Донбасі. Сторони обговорили питання збереження існуючого режиму санкцій ЄС щодо Росії як ефективного інструменту забезпечення повної імплементації Мінських домовленостей, повного відновлення територіальної цілісності та суверенітету України, деокупації Криму. Позиція італійської сторони в цьому питанні залишається незмінною.

Сторони обговорили майбутній візит Голови Верховної Ради України А. Парубія до Італії, який стане нагодою для підписання Меморандуму про взаєморозуміння між палатою депутатів Італійської Республіки та Верховною Радою України і проведення саміту G7 у травні 2017 р. під головуванням Італії (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

У Комітеті з питань науки і освіти триває робота над проектом закону про освіту.

Комітет з питань науки і освіти ретельно опрацьовує проект закону «Про освіту». Засідання робочих груп з опрацювання документа відбуваються майже щодня. На цьому тижні розглядалися статті, що стосуються інструментів забезпечення якості освіти, зокрема ліцензування (ст. 43), акредитації освітніх програм (ст. 44), інституційної акредитації (ст. 46) та інституційного аудиту (ст. 45). У цьому контексті уточнювалися повноваження Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти України та органів забезпечення якості освіти.

Як було наголошено членами робочої групи, ліцензування освітньої

діяльності – процедура визнання спроможності юридичної або фізичної особи надавати освітні послуги на певному рівні освіти відповідно до ліцензійних умов, приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність до вимог законодавства й ліцензійних умов.

Ліцензія на провадження освітньої діяльності видається органом ліцензування відповідно до законодавства.

«Ліцензійні умови формуються з урахуванням спеціальних вимог до доступності для осіб з особливими освітніми потребами. Вимоги до ліцензійних умов визначаються спеціальними законами. Контроль за дотриманням ліцензійних умов, видача та анулювання ліцензій на освітню діяльність здійснюються в порядку, визначеному законодавством», – зазначено у проекті.

За словами залучених до процесу опрацювання документа, метою ж інституційного аудиту освітньої діяльності є вироблення рекомендацій стосовно підвищення її якості в закладах освіти та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення відповідного рівня цієї якості (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин рекомендує парламенту ухвалити Рекомендації парламентських слухань на тему: «Регулювання обігу земель сільськогосподарського призначення: пошук української моделі».

Зокрема, члени комітету вважають за доцільне рекомендувати уряду забезпечити підготовку та з урахуванням громадського обговорення затвердити до 1 червня 2017 р. Концепцію національної моделі обігу земель сільськогосподарського призначення, яка б, зокрема, передбачала:

– здійснення процесу децентралізації повноважень у частині передачі повноважень з розпорядження землями сільськогосподарського призначення, що за межами населених пунктів, сільським, селищним і міським радам (об'єднаним територіальним громадам), проведення інвентаризації земель за формами власності та суб'єктами господарювання;

– створення належної комплексної інфраструктури для функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення (страхові компанії, оцінювачі, землевпорядні організації, земельні аукціони, земельний банк, органи реєстрації прав, Державний земельний кадастр);

– врегулювання процедури використання нерозподілених і невитребуваних земельних ділянок та земельних часток (паїв), земель колективної власності, консолідації земель, обміну земельними ділянками;

– розвиток сільських територій і підвищення рівня сільської зайнятості, з урахуванням особливостей депресивних територій, підвищення ліквідності земель сільськогосподарського призначення, забезпечення їх раціонального використання, охорони родючості ґрунтів;

– створення Національного державного фонду підтримки розвитку сільського господарства та сільських територій за рахунок коштів, що надходять від продажу земель сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, з подальшим спрямуванням акумульованих фінансових ресурсів об'єднаними територіальними громадами виключно на викуп сільськогосподарських земель приватної власності у власність

територіальної громади; надання на поворотній основі допомоги громадянам відповідної громади для придбання вперше виставлених на продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення для створення або подальшого розвитку сімейного фермерського господарства; розвиток виробничої та соціальної інфраструктури відповідної територіальної громади;

– запровадження ефективних механізмів залучення кредитів під заставу прав власності й користування сільськогосподарськими землями, надання державної допомоги членам сімейних фермерських господарств для придбання земельних ділянок з метою створення та розвитку таких господарств, забезпечення доступу потенційних покупців до фінансових ресурсів, зокрема пільгових кредитів на придбання земельних ділянок, розстрочень платежу тощо;

– запровадження ефективних регуляторних механізмів можливості встановлення державою обмежень на ринковий обіг земельних ділянок і здійснення моніторингу та контролю за процесом ціноутворення на організованому земельному ринку з можливістю купівлі земель державою та територіальними громадами, особливо на початкових етапах становлення ринку земель сільськогосподарського призначення;

– забезпечення захисту інтересів прав власників земельних ділянок та українських товаровиробників шляхом запровадження на першому етапі продажу сільськогосподарських земель виключно громадянам України, переважного права придбання земель власниками суміжних земельних ділянок, затвердження вимог до покупців земельних ділянок та обмеження їх суб'єктного складу, обмеження розміру земель, що можуть набуватись у власність однією особою, регресивної шкали державного мита за посвідчення переходу права власності на землю;

– запровадження правових механізмів захисту селян від обезземелення, унеможливлення тінізації ринкового обігу земель і недопущення надмірної їх концентрації чи, навпаки, парцеляції.

Кабміну також рекомендовано розробити на основі затвердженої Концепції національної моделі обігу земель сільськогосподарського призначення та подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів України:

– про обіг земель сільськогосподарського призначення;

– про консолідацію земель сільськогосподарського призначення;

– інші законодавчі акти, спрямовані на реалізацію заходів, передбачених

Концепцією національної моделі обігу земель сільськогосподарського призначення (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2017. – 30.03).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Вітання Президента Його блаженству блаженнішому Теофілу III, патріарху Святого Граду Єрусалима і всієї Палестини з нагоди ювілею

Ваше Блаженство!

Прийміть мої сердечні вітання із 65-річним ювілеєм.

Ваше віддане служіння церкві, невтомна духовна праця у зміцненні

християнської віри та утвердженні ідеалів добра і справедливості заслуговують на щирю повагу.

Висловлюю Вам слова вдячності за молитви про мир і злагоду на українській землі. Ми високо цінуємо Вашу підтримку в реалізації прагнення українського народу створити помісну Українську православну церкву.

Бажаю Вам міцного здоров'я, радості, наснаги, довгих та благих літ.

З глибокою повагою, П. Порошенко

(Офіційне інтернет-представництво Президента України (http://www.president.gov.ua). – 2017. – 4.04).

Президент України П. Порошенко провів телефонну розмову з директором-розпорядником МВФ К. Лагард.

Глава держави подякував директору-розпоряднику МВФ за її особистий внесок у позитивне рішення щодо виділення Україні чергового траншу Міжнародного валютного фонду в обсязі 1 млрд дол. США.

П. Порошенко та К. Лагард обговорили стан впровадження структурних реформ, зокрема судової реформи, посилення боротьби з корупцією та здійснення податкової реформи.

К. Лагард підтвердила підтримку зусиль влади із забезпечення макрофінансової стабільності держави і подальшого прогресу України на шляху необхідних реформ. Окремо директор-розпорядник МВФ відзначила високопрофесійну роботу голови Національного банку України В. Гонтаревої та її внесок у результативну співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями.

К. Лагард також привітала запуск в Україні відкритого електронного реєстру відшкодування ПДВ *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (http://www.president.gov.ua). – 2017. – 3.04).*

Президент України П. Порошенко провів телефонну розмову з канцлером ФРН А. Меркель і президентом Франції Ф. Олландом.

Співрозмовники обговорили ситуацію на Донбасі. П. Порошенко засудив агресію з боку Росії, що триває, і продовження обстрілів, зокрема із застосуванням важкого озброєння, незважаючи на оголошення режиму припинення вогню з 1 квітня.

Сторони наголосили на необхідності консолідації режиму припинення вогню.

Президент України наголосив на важливості звільнення усіх заручників, які перебувають в окупованому Донбасі та Росії.

Лідери України, Німеччини і Франції підтвердили важливість подальшої роботи у напрямі імплементації Мінських домовленостей.

Президент П. Порошенко подякував А. Меркель і Ф. Олланду за підтримку у впровадженні безвізового режиму для українців *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (http://www.president.gov.ua). – 2017. – 3.04).*

Президент підписав закон про вдосконалення законодавства щодо здійснення державної охорони іноземних посадових осіб і міжнародних організацій в Україні.

Президент П. Порошенко підписав Закон № 1953-VIII «Про внесення зміни до статті 7 Закону України “Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб”», яким на законодавчому рівні закріплюється механізм взаємодії органів державної влади у сфері забезпечення безпеки та здійснення державної охорони керівників зовнішньополітичних відомств іноземних держав і певної категорії посадових осіб міжнародних організацій, які прибувають в Україну чи перебувають на її території.

Внесені зміни вдосконалюють положення зазначеного Закону та приводять його у відповідність до зобов’язань України за Конвенцією ООН про спеціальні місії 1969 року. Реалізація його положень сприятиме додержанню загальноприйнятих міжнародних норм, правил, традицій організації офіційних заходів, поліпшенню й оптимізації порядку проведення в Україні заходів протокольного і церемоніального характеру.

Закон набирає чинності з наступного дня після його опублікування (**Офіційне інтернет-представництво Президента України** (<http://www.president.gov.ua>). – 2017. – 3.04).

Президент України П. Порошенко підписав Закон України «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою», схвалений Верховною Радою України 14 березня 2017 р.

Угоду було підписано 11 липня 2016 р. під час візиту в Україну прем’єр-міністра Канади Д. Трюдо.

З моменту набрання чинності Угодою Канада відкриє для українських експортерів 98 % свого ринку товарів, що є предметом двосторонньої торгівлі. З огляду на різний рівень економічного та соціального розвитку України та Канади сторони застосовуватимуть принцип асиметричності тарифних зобов’язань, що дасть змогу Українській державі адаптувати торгівлю з цією країною до умов вільної торгівлі. Документ містить ряд норм і зобов’язань, що стосуються нетарифних заходів, які сприятимуть тому, що доступ до ринків не обмежуватиметься невиннованими бар’єрами в торгівлі.

Очікується, що Угода, крім збільшення товарообігу між державами, сприятиме притоку іноземних інвестицій в Україну, створенню нових робочих місць, що, у свою чергу, позитивно вплине на зростання ВВП держави.

Угода набере чинності в перший день другого місяця після одержання останньою зі сторін повідомлення про завершення виконання процедур, необхідних для її вступу в дію (**Офіційне інтернет-представництво Президента України** (<http://www.president.gov.ua>). – 2017. – 3.04).

Президент підписав Закон, який стимулюватиме поглиблення українсько-люксембурзьких економічних відносин.

Президент П. Порошенко підписав Закон України «Про ратифікацію Конвенції між урядом України і урядом Великого Герцогства Люксембург про

уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і на капітал і Протоколу між урядом України та урядом Великого Герцогства Люксембург про внесення змін до Конвенції між урядом України і урядом Великого Герцогства Люксембург про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і на капітал» (назва документа – за першоджерелом).

Документ сприяє створенню ефективної двосторонньої договірно-правової бази для уникнення подвійного оподаткування, запобіганню ухиленням від сплати податків, а також взаємному зменшенню податкових перешкод для закордонних інвестицій і торгівлі (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2017. – 3.04).

Рішення щодо абонплати за газ має бути призупинено, зазначив Президент України.

«Без діалогу з людьми такі рішення не приймаються, – прокоментував рішення про запровадження абонплати на газ Президент П. Порошенко. – Дія зазначеної постанови має бути призупинена! Звертаюся до уряду та НКРЕКП знайти узгоджене рішення, яке б передбачало непідвищення тарифів та розповсюдження субсидій на всі види платежів для всіх, хто цього потребує» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2017. – 4.04).

Президент П. Порошенко зустрівся з військовослужбовцями героями України – учасниками антитерористичної операції, які були присутні на церемонії випуску слухачів Національного університету оборони України ім. І. Черняхівського, старшим лейтенантом В. Божком, майором І. Герасименком, капітаном В. Гринюком, підполковником В. Зубаничем, генерал-майором А. Ковальчуком, майором Є. Межевікіним, майором О. Порхуном і капітаном В. Чибінеєвим.

Глава держави висловив слова подяки воїнам. «Дуже пишаюся тим, що українські Збройні сили високо тримають планку. На ваші плечі лягає не лише обов'язок захищати Україну, бути прикладом для військових і патріотів у тому, як треба себе поводити, а зараз ще й брати активну участь в громадському житті країни», – зазначив П. Порошенко.

Президент наголосив, що такі зустрічі вже стали традиційними і мають на меті обмін думками задля покращення взаємодії у проведенні реформ у Збройних силах.

У свою чергу Герой України генерал-майор А. Ковальчук звернувся до Президента з проханням звернути увагу на справу колишнього першого заступника керівника АТО, генерал-майора ЗСУ В. Назарова, якого за рішенням Павлоградського міськрайсуду було засуджено до семи років ув'язнення. «Кожен командир, починаючи від командира відділення, відчуває себе поставленим на коліна саме тому, що приймає управлінські рішення. А судять люди, які поняття не мають, що таке управлінське рішення саме у військовій сфері, – сказав А. Ковальчук та звернувся до Президента з пропозицією про відновлення військових судів. – Коли війна закінчиться, вони будуть непотрібні,

але на сьогодні вони дуже потрібні, вкрай потрібні».

А. Ковальчук зазначив, що йому відомо про офіцерів, які відбувають покарання. Розслідуванням їхніх справ займалася не військова, а цивільна прокуратура. «Їх судили по статті без урахування особливого періоду. Страх прийняти рішення – це дуже погано», – сказав Герой України та зазначив, що в ЗСУ є дуже багато командирів, які готові приймати рішення, але випадок з генералом В. Назаровим демотивує їх.

Президент зазначив, що він уже дав свою оцінку щодо висновків суду у справі генерал-майора В. Назарова. «Жодним чином це не применшує наші співчуття родинам загиблих героїв. Але ми маємо чітко розуміти, що і експерти, які залучаються до експертиз, повинні мати відповідну компетенцію, кваліфікацію і досвід, так само як і судді та слідчі», – підкреслив глава держави.

На зустрічі також були присутні міністр оборони України генерал армії С. Полторак, начальник Генерального штабу ЗСУ генерал армії В. Муженко, глава АПУ І. Райнін і заступник глави АПУ генерал-лейтенант В. Кондратюк **(Офіційне інтернет-представництво Президента України (http://www.president.gov.ua). – 2017. – 31.03).**

Під час засідання Національної ради реформ Президент П. Порошенко наголосив на тому, що створення та запуск Єдиного автоматичного реєстру відшкодування податку на додану вартість розширить можливості боротьби з корупцією й підвищить довіру бізнесу і громадськості до дій влади.

«Коли в прозорому режимі, під прожекторами громадськості з'явиться можливість публічно проконтролювати ці процеси», – зазначив П. Порошенко та додав, що всі зацікавлені в тому, щоб навести порядок у цьому питанні, бо це, зокрема, збільшить і надходження до бюджету.

«Починаючи з 1 квітня все суспільство нарешті – бізнес, громадські активісти, – побачить відкритий реєстр ПДВ. Це те, чого вони не чекали 25 років. Це була таємниця за сімома печатками. Це було останнє від залишків “азаровщини”, які на цьому заробляли і робили політичну корупцію», – зазначив глава держави.

Президент висловив переконання, що і він, і уряд, і парламент забезпечать ефективно виконання цієї норми закону, яка була внесена, підтримана парламентом і починає нарешті працювати. «Електронний реєстр дозволив прибрати “податкові ями”, в які просто вкидувалось ПДВ з повітря. Бралось нізвідки і напряму кралось з держави», – підкреслив П. Порошенко. Він зауважив, що серед маніпуляцій з ПДВ використовувалася схема, за якою, наприклад, в Україну завозилися банани і продавалися за готівку. Потім за документами передавалися на фірму-транзитера і «перетворювалися» на будівельні матеріали, а держава мала відшкодувати ПДВ.

Глава держави переконаний, що зупинити маніпуляції з відшкодуванням податку на додану вартість можливо лише тоді, коли Державна фіскальна служба разом з Міністерством фінансів завдяки прозорому механізму отримає право зупиняти підозрілі операції з повернення ПДВ **(Офіційне інтернет-представництво Президента України (http://www.president.gov.ua). – 2017. – 31.03).**

Президент П. Порошенко наголошує на важливості забезпечення якісного освітнього процесу для дітей з особливими потребами.

«Наша школа нарешті має навчитися враховувати індивідуальність кожної дитини», – підкреслив П. Порошенко та додав, що згідно зі статистичними даними близько 10 % дітей в Україні становлять діти з особливими потребами.

«Наскільки зараз наша школа готова відповідати цим особливим потребам дітей? Моє враження, що ми ще дуже далекі від цього. І це має бути одним із основних пріоритетів освіти», – наголосив Президент. Він зауважив, що саме тому підтримав, щоб питання інклюзивної освіти дітей виділили в окремий пункт засідання Національної ради реформ.

За словами Президента, усі розвинуті країни вже давно перейшли на інклюзивну освіту. «І довели, що це не лише підвищує ефективність навчання, але й відіграє дуже важливу роль і полегшує можливість дитини соціалізуватися, підготуватися до життя у дуже непростих умовах і мати тверду та обґрунтовану претензію на нормальне життя. Я думаю, що це ті рішення, які ми маємо прийняти вже зараз», – зазначив П. Порошенко.

Крім того, глава держави акцентував увагу учасників засідання на питанні системи інтернатних закладів, які є радянською спадщиною України. «Впевнений, що ми маємо зробити все, щоб міжнародні стандарти забезпечення і захисту дітей нарешті запрацювали в Україні», – підкреслив він.

Президент також зазначив, що, коли йдеться про фінансову складову, система радянських інтернатів є найбільш фінансово витратною. «Тобто вона є недружньою до дітей, недружньою до родини і недружньою до держави. У мене складається враження, що ця система підтримує сама себе і спрямована на себе, а не на дитину», – сказав П. Порошенко.

«Якщо ми говоримо, як ми бачимо реформування, то вся наша увага має бути приділена дитині – захисту її прав, уваги до неї, освіті, вихованню», – підкреслив глава держави. Він зазначив, що в Україні функціонує 751 заклад інтернатного типу, де діти виховуються, отримують освіту і постійно проживають. Там перебуває понад 105 тис. хлопців і дівчат. З них лише 8 % – 8 тис. 741 дитина має статус дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування. Решта, а це 92 % дітей, це діти, у яких є батьки, живі та здорові, але позбавлені можливості з ними спілкуватися кожний день, зауважив Президент.

П. Порошенко запропонував присвятити цьогорічну урядову доповідь «Про становище дітей в Україні» питанням дотримання прав дітей в інтернатних закладах і включити в неї серйозний аналіз причин, з яких діти опиняються в інтернатах, наслідків інтернатного виховання як для самої дитини, так і для суспільства в цілому. «Можливо потрібно відмовитись від практики колективного виховання дітей в інституціях і перейти до випробуваних не лише у світі, а й у нас в Україні практик альтернативного догляду за дітьми в умовах сім'ї: опікунські сім'ї, сімейний патронат, прийомні сім'ї», – зазначив він.

Глава держави нагадав, що за його дорученням минулого року була утворена робоча група, яку очолюють заступник глави Адміністрації Президента Р. Павленко та уповноважений Президента України з прав дитини М. Кулеба. Група розробила проект Національної стратегії реформування

системи інституційного догляду та виховання дітей на період до 2026 року. Він запропонував учасникам Нацради реформ обговорити цей документ.

Глава держави закликав об'єднати зусилля держави, громадянського суспільства, церкви, бізнесу і зробити максимум можливого для того, щоб вийти на ефективний результат – дитина, яка живе в інтернаті, має знайти люблячу родину, сім'ю у своїй громаді.

П. Порошенко також додав, що децентралізація дає ресурси і можливості громадам піклуватися про дітей і створити умови, щоб кожна дитина проживала в родині (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2017. – 31.03).

Президент П. Порошенко взяв участь в урочистих заходах, присвячених першому польоту нового багатопільового вантажного літака Ан-132Д.

Глава держави привітав усіх присутніх з першим польотом Ан-132Д, який призначений для виконання широкого спектра завдань в абсолютно різних кліматичних і погодних умовах. «Маю тверде переконання, що цей літак продовжить лінійку вітчизняних транспортників, серед яких знамениті на весь світ “Антей”, “Руслан” та “Мрія”», – зазначив П. Порошенко та додав, що погода сьогодні забезпечила проведення випробування за непростих умов. «Але як кажуть: дощ в дорогу – це до успіху. До успіху нашого рідного Ан-132Д», – зауважив він.

За словами П. Порошенка, другою батьківщиною новонародженого літака має стати Королівство Саудівська Аравія. «Це Королівство, яке зможе спільно з нами побудувати свою авіабудівну промисловість. І цей літак – символізує міцну основу українсько-саудівської дружби та партнерства», – зазначив він.

Президент підкреслив, що компанії цієї країни є головними партнерами України з реалізації потужного і нового проекту будівництва нового літака Ан-132Д. «Це подія не лише для літакобудівників. Це визначна подія не лише для заводу “Антонов”, і не лише для України. Це подія міжнародного масштабу, – переконаний глава держави. – І те, що Україна зараз, в ці часи спроможна запускати в небо нові якісні літаки, свідчить про величезний потенціал, який має держава».

Президент зауважив, що на сьогодні партнерство України і Саудівської Аравії є особливо важливим в умовах розриву коопераційних зв'язків з країною-агресором Росією.

П. Порошенко окремо наголосив, що програма зі створення Ан-132Д є справжнім міжнародним проектом, до реалізації якого долучилися провідні підприємства – лідери літакобудування світу зі США, Великої Британії, Франції, Німеччини та інших держав.

«Ан-132Д – унікальний приклад в історії української авіації, який доводить необхідність розвитку, впровадження виробничої кооперації із західними партнерами. Наголошую, зараз ця кооперація відбувається з країнами-членами НАТО, що відповідає стратегії розвитку нашої держави», – зазначив Президент.

Глава держави висловив переконання, що новий «Ан» займе гідне місце на ринку, а Україна – швидко і ефективно посилить своє представництво на міжнародній арені як потужний і надійний партнер. Він також додав, що,

виконавши певний обсяг випробувань, літак Ан-132Д покаже свої високі якості потенційним замовникам у Саудівській Аравії, а згодом і в інших країнах регіону, де є надзвичайно перспективні ринки для українського літака.

Президент зауважив, що працівники заводу його запевнили в тому, що цей літак набагато кращий, набагато надійніший, набагато простіший в управлінні: «Він має всі найкращі якості – найкращі якості “антонівців”. «Сьогодні ми разом відзначаємо ще одну перемогу плідної і натхненної праці. Особливі слова подяки справжнім героям цього свята – екіпажу випробувачів нового літака», – додав він.

«Сьогодні ми маємо перший і надзвичайно важливий результат – наш літак піднявся в небо. Я бачив як переживали і головний конструктор, і інженери, і керівництво заводу. Як вони хвилювались, хоча й робили все можливе, щоб не показати цього. Я й сам хвилювався, коли чув доповідь командира літака. І дуже важливо було почути, що все добре, що ми впевнені у нашому літаку», – сказав Президент, додавши, що відчуває гордість за тисячі працівників не лише заводу «Антонов», а й багатьох українських виробництв, які доклали і докладуть максимум зусиль для того, щоб Ан-132Д пішов у серію.

За його словами, нині розпочинається програма льотних випробувань, а після цього ми чекаємо візит до Саудівської Аравії та ефективного продовження співпраці.

Президент також додав, що в першому польоті Ан-132Д супроводжував «антонівський» побратим – турбореактивний транспортний Ан-178. «Ставши на крило майже два роки тому, він практично завершив програму льотних випробувань, здобув високу оцінку світових авіаційних експертів на найпрестижніших авіасалонах світу. Зараз ми теж працюємо над імпортозаміщенням, і все це теж відкриває потужну дорогу в небо Ан-178», – зазначив він.

П. Порошенко побажав нових успіхів, досягнень і звершень «антонівцям» та висловив упевненість, що разом з партнерами буде продовжена робота з випробувань літака та його подальшого вдосконалення задля забезпечення його вдалого майбутнього. Він побажав новому літаку «Ан» щасливої долі.

Глава держави вручив пам'ятні дипломи членам екіпажу, які здійснювали перший політ нового транспортного літака Ан-132Д (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

Прем'єр-міністр України В. Гройсман сподівається, що Верховна Рада ухвалить урядовий проект пенсійної реформи найближчим часом – на цій сесії парламенту, яка завершується 15 липня, і в разі такого ухвалення уряд матиме можливість підвищити пенсії українцям уже з 1 жовтня. Про це глава уряду заявив під час зустрічі з представниками регіональних ЗМІ на тему: «Децентралізація. Історії успіху. Нові завдання». Він додав, що власне проект реформи буде представлений громадськості найближчим часом.

«Я переконаний, що за наявності підтримки в українському парламенті в 226 голосів ми можемо до завершення цієї сесії – до 15 липня – проголосувати за основу і в цілому [проект реформи], і з 1 жовтня в країні усім підняти пенсії. Я розумію, як це зробити, і готовий за це нести відповідальність. Буду просити

підтримки українських громадян і буду просити підтримки українського парламенту. Глибоко переконаний, що при такій підтримці система буде змінена, вона буде абсолютно правильно працювати в інтересах українських громадян», – наголосив Прем'єр-міністр.

Він додав, що цього року треба змінити ситуацію і припинити нарешті процеси, через які 80 % українців отримують мінімальні пенсії.

В. Гройсман звернув увагу, що, на думку урядовців, пенсійна реформа має враховувати три критерії: справедливість, бездефіцитність Пенсійного фонду та підвищення пенсій українцям. Так, значна частина пенсіонерів, які свого часу не сплачували жодної копійки до Пенсійного фонду, отримують сьогодні таку ж мінімальну пенсію, як ті пенсіонери, що платили внески до Пенсійного фонду. «Це не справедливо», – переконаний В. Гройсман.

Він пояснив, що пенсійна реформа, в її урядовому варіанті, передбачає ряд заходів, які дадуть змогу вже за сім років повністю ліквідувати дефіцит бюджету Пенсійного фонду, який на сьогодні перевищує 140 млрд грн і є більшим за бюджет безпеки й оборони на поточний рік. «Щоб через сім років дефіцит бюджету Пенсійного фонду дорівнював нулю або був близьким до нуля», – підкреслив В. Гройсман.

Разом з тим він не виключив, що проект пенсійної реформи буде розкритикований деякими політиками-популістами аналогічно тому, як свого часу критикували підвищення мінімальної заробітної плати вдвічі. Тоді, підкреслив В. Гройсман, уряд критикували, а сьогодні «деякі політикани» заявляють, що «це вони змусили уряд прийняти таке рішення».

Водночас позитивні показники свідчать про правильність ухваленого рішення, що також доведуть результати I кварталу, зазначив глава уряду (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

Прем'єр-міністр України В. Гройсман звернувся до керівника НКРЕКП з проханням переглянути рішення про введення абонентської плати за постачання газу. Відповідне звернення глава уряду підписав і направив керівництву НКРЕКП.

«Прошу переглянути рішення НКРЕКП з метою недопущення зростання сумарної вартості газу для окремих категорій споживачів. Про вжиті заходи прошу проінформувати Кабінет Міністрів», – ідеться у зверненні глави уряду.

В. Гройсман нагадав, що згідно з аналізом, проведеним фахівцями, рішення про введення абонплати може обернутися зростанням платежів за газ для різних категорій споживачів від 1,3 до 3 разів, що є неприпустимим, оскільки стосуватиметься декількох мільйонів домогосподарств.

«Уряд виходить з того, що будь-які рішення, спрямовані на впорядкування оплати послуг з постачання газу відповідно до законодавства, не повинні призводити до збільшення щомісячних платежів абонентів», – ідеться у зверненні Прем'єр-міністра (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 3.04*).

В. Гройсман обговорив з Організаційним комітетом підготовку та готовність до проведення конкурсу «Євробачення». Прем'єр-міністр України

В. Гройсман провів засідання Організаційного комітету з підготовки та проведення в Україні у 2017 р. пісенного конкурсу «Євробачення».

Учасники засідання обговорили питання стану підготовки до конкурсу, зокрема щодо готовності головної арени – Міжнародного виставкового центру, Києва, ситуації щодо продажу квитків на події конкурсу, а також проблемні питання, що потребують вирішення.

Прем'єр-міністр закликав до кінця дня розв'язати проблему щодо продажу квитків та інформування про його етапи. «Доступність білетів і пояснення, що коли продається, має бути, обов'язково», – наголосив він.

В. Гройсман також доручив прикордонній і митній службам забезпечити безперешкодний перетин кордону для вантажів з обладнанням для конкурсу, «щоб жодна машина щодо “Євробачення” не стояла на кордоні».

Обговорюючи питання забезпечення безпеки під час підготовки та проведення конкурсу, глава уряду наголосив, що на кожному заході мають бути забезпечені безпрецедентні заходи безпеки.

У засіданні взяли участь віце-прем'єр-міністр України В. Кириленко, голова Київської міськдержадміністрації В. Кличко, в. о. голови правління ПАТ «НСТУ» Г. Бичок, член Оргкомітету «Євробачення-2017», заступник генерального директора ПАТ «НСТУ» П. Грицак, музичний продюсер О. Ксенофонов, режисер, продюсер, громадський діяч С. Проскурня, члени уряду, представники Адміністрації Президента, правоохоронних структур, Держприкордонслужби та ДСНС (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 3.04*).

Прем'єр-міністр України В. Гройсман сподівається на ухвалення вже найближчим часом підготовленого Міністерством фінансів і схваленого урядом проекту закону про Службу фінансових розслідувань. Служба має стати аналітичним органом, що замінить існуючі економічні підрозділи силових структур. Про це глава уряду сказав під час зустрічі за участю Президента України, голів найбільших ділових асоціацій і бізнес-омбудсмена. Зустріч було присвячено запуску в Україні Єдиного електронного реєстру відшкодування податку на додану вартість.

«Для нас важливо продовжувати подальшу реформу ДФС і перейти до створення сучасної Служби фінансових розслідувань. Думаю, що профільний комітет [Комітет податкової та митної політики Верховної Ради України] спільно с Міністерством фінансів опрацюють проект закону, аби найближчим часом завершити процес [формування Служби фінансових розслідувань]», – сказав В. Гройсман.

Він підкреслив, що робота служби стане складовою перетворень у країні і змінить ділове середовище (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 3.04*).

Введення в дію Єдиного електронного публічного реєстру відшкодування податку на додану вартість в Україні з 1 квітня поточного року є черговим кроком на шляху побудови сприятливого ділового клімату в державі. Про це сказав Прем'єр-міністр України В. Гройсман на зустрічі

Президента України з членами уряду та головами найбільших ділових асоціацій і бізнес-омбудсменом.

Під час зустрічі її учасникам продемонстрували роботу реєстру та його можливості.

«Система, яка розпочинає наразі роботу, мала існувати вже давно. Раніше питання ПДВ вирішувалося у ручному режимі, але нам вдалося змінити цю ситуацію, – сказав глава уряду. – Рішення прийняті, вони будуть реалізовані. І це черговий крок. Першим було введення системи ProZorro, другий крок – електронне декларування, третій крок – електронне відшкодування ПДВ. Залишився четвертий крок – надзвичайно важливий – електронна митниця. І тут, я думаю, нам треба сконцентруватися і відпрацювати механізми. І Мінфін разом з ДФС наразі над цим працюють».

В. Гройсман підкреслив, що наразі треба моніторити роботу системи в режимі «24 години на добу, сім днів на тиждень», аби уникнути спроб втручання чи зовнішніх загроз.

«І зараз важливо, аби система працювала автоматично і прозоро», – сказав глава уряду і висловив сподівання на спільну подальшу роботу з бізнесом у цьому питанні, адже всі важливі економічні рішення можна відпрацьовувати лише в постійному контакті й діалозі з представниками ділових кіл (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 3.04*).

Збільшення фінансових можливостей місцевих бюджетів на понад 100 млрд грн у період з 2014 по 2016 рр. стало одним з головних результатів однієї з ключових реформ в Україні – реформи децентралізації, заявив Прем'єр-міністр України В. Гройсман під час зустрічі з представниками регіональних ЗМІ на тему: «Децентралізація. Історії успіху. Нові завдання».

«В 2014 р. мене запитували, що таке децентралізація. І важко було пояснити. Але коли ми почали отримувати результати – нові дороги, школи, садочки, шкільні автобуси – це був результат децентралізації. З 2014 по 2016 р. місцеві бюджети зросли на 100 млрд грн. Це колосальний ресурс, який раніше місцеві бюджети не могли собі дозволити», – сказав глава уряду.

Він згадав, що бачення реформи було сформовано всього за декілька тижнів лютого – березня 2014 р., і вже 1 квітня 2014 р. реформа була представлена на засіданні уряду і в парламенті. Утім, саме законодавчі ініціативи вдалося активно втілювати вже з новим складом Верховної Ради, сформованим наприкінці 2014 р.

«Сьогодні нам треба йти далі. Те, що за останній рік український парламент ухвалював необхідні рішення – тільки вдосконалює систему, дає можливість рухатися далі. Хочу, аби ми завершили створення самодостатніх громад – на добровільній основі, адже децентралізація – це реформа, що відроджує країну», – підкреслив В. Гройсман.

Він додав, що наразі країна стоїть на порозі значних перетворень, передусім у соціальній сфері – в охороні здоров'я та освіті. І тут сприяння місцевих громад у проведенні цих реформ дуже важливе для уряду. «Я буду боротися за цю реформу до кінця», – підкреслив В. Гройсман і подякував за підтримку Президента України П. Порошенка та экс-прем'єр-міністра А. Яценюка (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

Єдиний реєстр відшкодування податку на додану вартість, який розпочав роботу з 1 квітня, працюватиме в інтересах держави й бізнесу, сказав Прем'єр-міністр України В. Гройсман, відкриваючи позачергове засідання уряду.

«З 1 квітня розпочинається реалізація двох дуже важливих проектів. Один з них – те, що ми обіцяли в рамках оновлення бюджетного процесу, запровадження Єдиного публічного і відкритого реєстру відшкодування податку на додану вартість, який хронічно для України, і на підприємствах це можуть підтвердити, був достатньо корупційним, тіншовим, – зазначив В. Гройсман. – Але ті зміни, які нам вдалося реалізувати у законодавстві минулого року в рамках бюджетного процесу, відкрили уряду можливість створити систему, яка буде прозорою».

Глава уряду подякував за спільну роботу в цій сфері керівництву Міністерства фінансів, Державної фіскальної служби, Державного казначейства, народним депутатам, які підтримали ці ініціативи. «Система запрацювала в інтересах економіки держави, в інтересах українського бізнесу», – додав глава уряду (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 3.04*).

Програма забезпечення безкоштовними ліками громадян України, які страждають на діабет, астму, серцево-судинні захворювання, розпочала роботу з 1 квітня, усі рішення ухвалені. Про це сказав Прем'єр-міністр України В. Гройсман, відкриваючи позачергове засідання уряду.

«Ми почали з 1 квітня. Хочу запевнити українських громадян – ви будете отримувати безкоштовні ліки – ті, кому це необхідно. Рішення прийнято, система має працювати», – підкреслив глава уряду (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 3.04*).

Енергетична та економічна блокада стала ширмою для крадіжки українських підприємств Російською Федерацією, що отримала ще один ресурс фінансування своїх бойовиків на тимчасово окупованій території, та призвела до втрати 1 % зростання ВВП України. На цьому Прем'єр-міністр України В. Гройсман наголосив під час зустрічі з представниками регіональних ЗМІ на тему: «Децентралізація. Історії успіху. Нові завдання».

«Ті, хто організував [блокаду], повністю підіграли Російській Федерації. Вони зробили так, що Росія, звинувативши Україну, вкрала українські підприємства. Мені байдуже, кому вони належать, тому що ці підприємства зареєстровані в Україні, платять податки в Україну, мають рахунки в українських банках, валюта за продукцію, яку вони експортують, заходить в Україну. Вони дали привід росіянам вкрати ці підприємства і забрати 100 % продукції цих підприємств», – підкреслив глава уряду.

Одним зі звинувачень ініціаторів енергетичної блокади було те, що кошти від реалізації вугілля з тимчасово непідконтрольної території йшли на підтримку бойовиків і російської армії. Натомість, як зазначив Прем'єр-міністр, дії організаторів блокади самі створили джерела для фінансування підконтрольних Російській Федерації бойовиків, оскільки втрачену Україною

продукцію та надра Росія зараз продає на ринках третіх країн, а отримані кошти йдуть до російського бюджету. «Це десятки мільярдів. Куди Росія їх направляє? Не на підтримку свого війська? Не на підтримку тих бойовиків, їхнє озброєння? На підтримку! От вам уся формула», – підкреслив він.

Прем'єр-міністр зауважив, що однією з цілей ініціаторів блокади була протидія «торгівлі на крові». Утім такої торгівлі, як підкреслив В. Гройсман, не було, адже надра, зокрема вугілля, належали Україні. «Торгівлі не було. Українські підприємства приїжджали на тимчасово непідконтрольну територію, забирали своє вугілля і вивозили його на контрольовану територію для металу, забезпечення теплом і електроенергією України», – зазначив В. Гройсман.

Разом з тим він укотре підкреслив, що виступав і виступає проти контрабанди. І це, подолання контрабанди, власне, теж спонукало деяких українських справжніх патріотів «сісти на рейки» на Донбасі: «Але як відбулося: ті сіли на рейки, а ті – вкрали [підприємства]», – зауважив глава уряду.

Унаслідок енергетичної та економічної блокади Україна втратила 1 % зростання ВВП, підкреслив Прем'єр-міністр (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 31.03).

Міністерство охорони здоров'я разом з Кабінетом Міністрів України презентували законопроект «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів» і спрямували його на розгляд Національної ради реформ.

Метою документа є створення законодавчого підґрунтя нового механізму фінансування медичних послуг і ліків за рахунок бюджетних коштів через систему державного солідарного медичного страхування. Про це зазначила в. о. міністра охорони здоров'я України У. Супрун 31 березня під час зустрічі з представниками регіональних ЗМІ на тему: «Децентралізація. Історії успіху. Нові завдання».

Законопроект на практиці реалізує ст. 49 Конституції про безоплатну медичну допомогу. Кожна медична послуга в усьому світі включає в себе, крім безпосередньо медичної допомоги (зазначеної в українському законодавстві як «діяльність медичних працівників»), такі складові, як матеріальні витрати, комунальні, капітальні видатки та ін. Законопроект чітко фіксує гарантії оплати компонента медичної допомоги в кошторисі медичної послуги і дає змогу розмежувати ці компоненти.

«Цей законопроект нарешті встановлює чесні правила співпраці між державою та пацієнтом у питанні оплати медпослуг, – зазначила в. о. міністра охорони здоров'я України У. Супрун. – До сьогодні задекларовані зобов'язання держави не були підкріплені фінансовими гарантіями. Ухвалення закону дозволить врегулювати це питання».

Держава не тільки починає на практиці компенсувати компонент медичної допомоги, а і визначає Державний гарантований пакет медичних послуг та лікарських засобів, оплата яких гарантовано проводиться державою за рахунок коштів державного солідарного медичного страхування повністю або частково за єдиними для всіх тарифами покриття, які щороку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Тобто кожного року фіксуватимуться конкретні медичні послуги, які компенсуватимуться (включно з компонентами роботи персоналу, матеріалами, ліками) за єдиними правилами будь-якому громадянину України згідно з єдиними тарифами покриття. Уряд може розширити обсяг державного гарантованого пакета за умови збільшення обсягу бюджетних призначень на медичне страхування, передбачених на відповідний рік.

У межах пакета держава гарантуватиме повне покриття вартості послуг екстреної, паліативної, первинної допомоги – звуження цього пакета не допускається законом. Також частково покриватиме вартість платних послуг на вторинному (спеціалізованому) і третинному (високоспеціалізованому) рівнях. Крім того, повній або частковій оплаті за рахунок медичного страхування підлягатимуть ліки, які включені до Національного переліку основних лікарських засобів.

Виконання функцій страховика і єдиного замовника з централізованої закупівлі медпослуг, контролю за дотриманням умов договорів про медичне обслуговування населення здійснюватиме новий центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом – Національна служба здоров'я України. У законопроекті визначені її повноваження, організація надання медичних послуг, типова форма договору про медичне обслуговування населення тощо.

Перелік конкретних видів медичних послуг і лікарських засобів, що підлягатимуть повному або частковому страхуванню, визначається в деталізованому описі, який є невід'ємною частиною державного гарантованого пакета. Деталізований опис щорічно розробляється Національною службою здоров'я України і затверджується Кабінетом Міністрів України на кожний наступний календарний рік не пізніше 15 вересня поточного року.

Закон встановлює, хто є суб'єктом та об'єктом державного солідарного медичного страхування, права й обов'язки застрахованих осіб, регламентує договірні відносини між Національною службою здоров'я та закладами охорони здоров'я усіх форм власності, фізичними особами-підприємцями, які одержали ліцензію на приватну медичну практику. Тобто всі ці відносини стають чіткими: пацієнти зможуть захищати свої права також і в суді, що раніше було дуже складно.

Окрема стаття законопроекту регламентує засади оплати медичних послуг і лікарських засобів. Так, у ній зазначається, що для всієї території України встановлюються єдині тарифи для оплати медичних послуг і лікарських засобів, а також для реімбурсації (відшкодування) ціни ліків. Крім того, тарифи поділятимуться на тарифи покриття (100 % покриває держава) та тарифи співоплати (покриває держава разом з громадянином). Усі ці види оплати послуг зафіксовані в законі, щоб дати можливість НСЗУ впровадити доволі складну міжнародну модель розрахунку та оплати медичних послуг, надану нам у рамках технічної підтримки міжнародними партнерами. За аналогічними моделями проводять оплати національні служби охорони здоров'я Норвегії, Канади, Італії, Іспанії, Великої Британії чи аналогічні їм структури.

Крім того, з 1 квітня в Україні стартує програма «Доступні ліки», яка дасть змогу громадянам отримувати ряд препаратів безкоштовно або з невеликою доплатою. Цей механізм відшкодування вартості ліків (реімбурсація) поширюється на серцево-судинні захворювання, діабет II типу та бронхіальну астму. При цьому інші програми відшкодування, які, наприклад, поширені на

інсуліни, продовжуватимуть діяти.

«Ми не хочемо, щоб українці обирали, на що витратити гроші – на ліки чи на їжу. Незалежно від їхніх доходів, вони повинні отримувати якісне лікування. Тож таке рішення МОЗу зробить українську медицину справедливою та доступною», – наголошує в. о. міністра охорони здоров'я України У. Супрун.

Для того щоб отримати препарати за цією програмою, потрібно звернутися до лікаря, отримати правильно виписаний рецепт із зазначенням діючої речовини, прийти до аптеки, що бере участь у програмі, та отримати обрані ліки (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 1.04*).

У Міненерговугілля відбулася нарада під головуванням міністра енергетики та вугільної промисловості І. Насалика щодо ціни на вугілля.

Міністр поінформував про стан справ на ринку енергетичного вугілля та зазначив, що видатки державного бюджету на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції не покривають витрати вугледобувних підприємств. За таких умов необхідно встановити ціну на вугільну продукцію, яка дасть змогу частково збалансувати фінансовий стан підприємств вугільної галузі, забезпечить можливості для виплати заробітної плати гірникам і створить умови для сталого функціонування ПЕК.

За результатами обговорення Міненерговугілля запропонувало встановити індикативну ціну 1 т готової товарної вугільної продукції на рівні 2 тис. грн з урахуванням базових показників якості (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

Міністр юстиції П. Петренко та Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні М. Йованович підписали План спільних дій щодо реалізації проекту міжнародної технічної допомоги для розвитку професійних якостей адвокатів системи безоплатної правової допомоги.

За словами міністра юстиції, завдяки підтримці з боку партнерів система БПД відкриває п'ять міжрегіональних ресурсно-комунікаційних платформ, де проводитимуться семінари, тренінги та онлайн-навчання для адвокатів. «Для нас дуже важлива підтримка уряду США у сфері розбудови верховенства права і захисту прав людини. Це фундамент сильної демократичної і незалежної Української держави», – зазначив очільник Мін'юсту.

Він наголосив, що успішна реалізація цього проекту є предметом його особистої уваги, адже розвинута система надання правової допомоги громадянам здатна зробити Україну сильнішою, а кожного українця більш захищеним. «Тільки за минулий рік понад 800 тис. громадян отримали допомогу в наших центрах у всіх видах справ. Дві тисячі громадян були виправдані у кримінальних провадженнях за необґрунтованими звинуваченнями. Це 2 тис. доль, які не були зламані системою. Дякую тисячам адвокатів і іншим співробітникам системи БПД, які щодня проводять дуже важливу роботу – несуть впевненість у захищеності прав для тих людей, які 25 років не могли навіть сподіватися на справедливість», – додав міністр юстиції.

Він запевнив, що розвиток системи безоплатної правової допомоги по всій

країні – пріоритетний напрям роботи, який закріплено у програмі дій Кабінету Міністрів. Тому система й надалі буде активно розвиватися. «Цього року на базі системи безоплатної правової допомоги і п'яти нових міжрегіональних ресурсно-комунікаційних платформ Мін'юст розпочинає реалізацію проекту “Я маю право!”. Мета проекту – підвищення рівня правової культури та грамотності наших громадян», – поінформував присутніх П. Петренко.

Посол США в Україні М. Йованович зі свого боку зазначила, що проект забезпечення громадян безоплатною правовою допомогою є одним з найуспішніших в Україні. Адвокати системи відіграють украї важливу роль у захисті прав людей, які були затримані та обвинувачені у кримінальних провадженнях. «Для мене велика честь підписати такий план спільних дій, який передбачає розширення нашого співробітництва та надання допомоги американською стороною. Ми допомагатимемо у розвитку регіональних ресурсно-комунікаційних платформ, які мають стати хабами обміну знаннями, онлайн-навчання чи проведення тренінгів і семінарів», – сказала посол.

За її словами, той факт, що надання правової допомоги незахищеним верствам населення організовано не лише у кримінальних, а й в адміністративних і цивільних справах, демонструє, що Україна захищає права людини та йде шляхом запровадження міжнародних стандартів (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

Міністерство екології та природних ресурсів завершує роботу з прийняття необхідних підзаконних актів, спрямованих на впровадження Водної рамкової директиви ЄС, передбаченої Угодою про асоціацію. Про це на засіданні новосформованого керівного Комітету з проведення національного діалогу про водну політику розповів заступник міністра екології та природних ресурсів з питань європейської інтеграції М. Кузьо.

Він наголосив на важливості продовження процесу політичних діалогів в Україні між національними зацікавленими сторонами, а також міжнародними проектами для виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію з ЄС. «Торік парламент ухвалив зміни до Водного кодексу, спрямовані на впровадження Водної рамкової директиви ЄС, передбаченої Угодою про асоціацію. Зараз ми завершуємо роботу із прийняття понад 10 необхідних підзаконних актів, які визначають порядки, методики, виділення суббасейнів», – розповів М. Кузьо.

Крім поточних законодавчих змін у водному секторі, на засіданні керівного Комітету з підготовки національного діалогу з водної політики (НДВП), що відбуватиметься у співпраці з Організацією економічного співробітництва і розвитку та Європейської економічної комісії ООН та за сприяння проекту ЄС «Водна ініціатива плюс» (EUWI+), обговорювалися питання взаємодії й узгодження різних секторів у сфері водної політики.

«Попереду впровадження на практиці інтегрованого управління водними ресурсами. Тому національний діалог, за практикою наших сусідів і не тільки, – широка професійна міжсекторальна платформа, що має об'єднати усі зацікавлені сторони. Важливо також, щоб у перспективі наповнити новостворювані басейнові ради новим змістом», – зазначив М. Кузьо.

За його словами, національний діалог будуватиметься на базі діючих

робочих груп у різних органах і має забезпечити цілісність та узгодженість водної політики під час впровадження директив ЄС.

Він зазначив, що важливим аспектом подальшої роботи з міжнародними партнерами стане аналіз і моделі економічної складової водного сектору. «Перехід на інтегроване управління і плани управління басейнами мають включати і питання очистки стічних вод, санітарію, захист від забруднення нітратами, питання паводків, захисту оселищ і т. д. Саме тому важливе залучення і координація з органами, відповідальними за впровадження інших водних директив», – резюмував М. Кузьо.

На зустрічі були також представлені й обговорені напрями діяльності проекту ЄС EUWI+ у 2017–2020 рр. на основі національних пріоритетів. Проект покликаний допомогти Україні у розв’язанні існуючих проблем у впровадженні інтегрованого управління водними ресурсами у відповідності до вимог ВРД ЄС в управлінні басейнами транскордонних річок. Проект надаватиме підтримку розробці довгострокової концепції реформування водного сектору (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2017. – 31.03*).

ПОЛІТИКА

Задержка введения безвизового режима между Украиной и Европейским Союзом связана с выборами президента во Франции, сообщает Польское радио со ссылкой на западных дипломатов.

«Вполне возможно, что решение Совета ЕС по либерализации визового режима будет принято в мае, хотя это пока не подтверждено. Если это произойдет, то уже летом украинцы смогут путешествовать в Евросоюз без виз», – сказал один из дипломатов ЕС.

Указано, что официально чиновники объясняют отсутствие окончательного срока в этом вопросе процедурными аспектами, а также желанием дать этому важному событию «должностной фон» и возможность его оглашения в присутствии представителей высшей власти Украины.

«Однако европейские дипломаты признают также, что страны ЕС не хотят спешить в этом деле из-за президентских выборов во Франции, намеченных на рубеже апреля – мая. Иммиграция и защита границ являются одними из главных тем избирательной кампании. Отмена виз ЕС для граждан более 40-миллионной страны может быть использована радикалами и евроскептиками – опасаются дипломаты ЕС», – сообщает издание (*Слово и Дело (<http://ru.slovoidilo.ua>). – 2017. – 3.04*).

Конгрес Європейської народної партії закликав країни Євросоюзу розробити довгостроковий план підтримки України, ідеться у резолюції конгресу.

«Європейський союз і країни-члени мають розробити двосторонні і багатосторонні програми, що включають негайну військову, гуманітарну і економічну підтримку, просування демократичних реформ і підтримку довгострокової зовнішньої політики України в напрямі європейської та євроатлантичної інтеграції», – сказано в резолюції.

Резолюція також засуджує російську агресію проти України, що триває, оскільки вона становить загрозу стабільності на континенті. Також у ЄНП визнали значний прогрес у реформах в Україні з часів Революції гідності, незважаючи на російську агресію.

У зв'язку з цим Президент України П. Порошенко висловив сподівання, що країни ЄС створять «План Маршалла» для України (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2017. – 1.04).

Лидер «Батьківщини» Ю. Тимошенко обратилась ко всем местным советам и главам городов и поселков с просьбой немедленно провести внеочередные сессии, чтобы принять обращение к Президенту относительно немедленной отмены абонентской платы за газ. Об этом она заявила, комментируя решение НКРЭКУ относительно взыскания ежемесячной абонплаты за пользование газом, сообщается на сайте «Батьківщини».

Лидер объединения утверждает, что НКРЭКУ своим решением о введении абонплаты за пользование газом «нанесла новый экономический удар по каждой семье». «Поставить власть на место – это обязанность местного самоуправления», – подытожила Ю. Тимошенко и отметила, что «Батьківщина» будет инициатором созыва таких внеочередных сессий (*ForUm* (www.for-ua.com). – 2017. – 31.03).

Юристы партии «УКРОП» подали апелляцию на решения Печерского суда щодо конфіскації добровільних внесків членів партії, ідеться в заяві партії.

На думку представників партії, Національне агентство з питань запобігання корупції «прискіпується до дрібниць у звітності політсил». Там стверджують, що «законність способу, у який партія “УКРОП” приймає кошти на здійснення своєї статутної діяльності від членів партії, підтвердили висновки внутрішнього та зовнішнього аудиту».

У партії вважають, що «дії НАЗК є нічим іншим, ніж намаганням тиснути на опозиційну партію, а також спробою виправдати власне існування та відволікти увагу від серйозних провалів у діяльності агентства» (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2017. – 31.03).

Кресло главы Нацбанка может стать предметом торга или способом, чтобы снизить уровень напряжения и критики в обществе, которое оказывается на НБУ через В. Гонtareву, считает политолог И. Петренко.

«Ухудшение экономической ситуации, кризис в банковской сфере, банкротство банков, которое почему-то назвали “очисткой” банковской системы, не слишком прозрачная национализация – лишь маленький перечень “заслуг”. Поэтому сложно утверждать, что Гонtareва на должности главы НБУ выполнила свою миссию», – отметил эксперт.

Далее, по его мнению, все будет зависеть от отчета правительства, того, как договорится между собой власть, и будет ли сформирована новая коалиция. «Однако нужно понимать, что банковская сфера, НБУ, та же прокуратура,

СБУ – все это вотчина Президента», – добавил он, отметив, что выбор, скорее всего, будет зависеть от позиции АП (*Слово и Дело* (<http://ru.slovoidilo.ua>). – 2017. – 3.04).

Мусорная блокада Львова организована по приказу или с ведома Президента П. Порошенко, считает заместитель Председателя Верховной Рады, представитель партии «Самопоміч» О. Сыроид.

«Фактор политической силы в парламенте, возглавляемой городской головой Львова, и нежелание этой силы пойти проторенным путем зависимости и коррупции стали поводом для мусорного триллера, – пишет она. – То, что осада имеет самое высокое “благословение” из кабинета руководителя государства, можно было скрывать два месяца, но не десять. Предложение “а может, потушим?” в обмен на покорность городского головы и лояльность политической силы является самодостаточной иллюстрацией мотивов. И хотя за 26 лет мы привыкли не удивляться ни мотивам, ни инструментам политической борьбы, средневековые методы осады оказываются новейшим словом в этом процессе» (*UAINFO* (<http://uainfo.org>). – 2017. – 2.04).

Политический эксперт А. Радчук, комментируя политическую сторону проблемы львовского мусора, подчеркивает, что виновным в трагедии на Грибовической свалке вряд ли можно считать только мэра Львова. «В политической плоскости ответ лежит на поверхности: таким образом рейтинг самого Садового “мариновали” до нужной кондиции», – отмечает эксперт.

«Трагедия в Грибовичах и постоянные скандалы с мытарствами мусора серьезно ударили по президентским амбициям Садового. В 2016 г. его готовы были поддержать только 7,3 % опрошенных респондентов. Даже Бойко и Рабинович, согласно опросам, стали более перспективными кандидатами, чем лидер “Самопоміч”», – отмечает А. Радчук.

Тем не менее, считает он, А. Садовой остается перспективным политиком с президентскими амбициями, но вот масштабировать его кандидатуру в общенациональном размере теперь будет сложнее из-за «мусорного шлейфа». «Садовой уже сейчас пытается построить политические альянсы со своими вероятными конкурентами – вспомним его недавние неформальные встречи с Саакашвили, Гриценко и Гацко. В этой политической компании наиболее вероятным единым кандидатом на президентский пост может быть именно Садовой», – предполагает политический эксперт.

По его мнению, в случае реализации подобного сценария «топить» рейтинги А. Садового начнут еще более активно. «На очереди – тяжелая артиллерия в лице Генпрокурора Ю. Луценко. Уже заявлено и намерение вручить подозрение, и уголовная ответственность, и отстранение от должности», – напоминает он. Ответным ударом команды «Самопоміч» по рейтингам БПП и по авторитету самого П. Порошенко стала организация торговой блокады Донбасса. В результате этот шаг кардинально изменил отношение не только к действиям власти, но к самому А. Садовому и его партии, отмечает эксперт (*Слово и Дело* (<http://ru.slovoidilo.ua>). – 2017. – 2.04).

Заявление министра внутренних дел А. Авакова об отставке председателя Антимонопольного комитета Ю. Терентьева свидетельствует о борьбе за долю в финансовых потоках между разными группами, считает политолог А. Якубин (http://ru.golos.ua/politika/ekspert_rasskazal_o_borbe_za_finansovyie_potoki_mejdu_gruppami_v_narodnom_fronte_191).

«Мы видим среди представителей “Народного фронта” расслоение. Оно происходит и внутри фракции. Образовались разные группы. Условно говоря группа Авакова, есть группа, которая ориентирована на Турчинова, есть часть людей, которые продолжают быть ориентированы на того же А. Яценюка. И если ранее эти группы держались вместе, было ощущение локтя, то теперь у них внутри начинаются противоречивые процессы», – заявил А. Якубин.

В качестве примера политолог привел пример конфликта между руководителем Национального агентства Н. Корчак и министром юстиции П. Петренко, который, как и экс-премьер А. Яценюк, был учеником нынешнего руководителя НАПК.

«И потому мы видим, что Н. Корчак, которая, как и П. Петренко, получила должность по квоте “Народного фронта”, публично разыграла с ним конфликт, суть которого была в том, чтобы создать для общества видимость независимой работы. С другой стороны, внутри самой фракции есть противоречия, и с приближением апреля эти противоречия усиливаются», – подчеркнул эксперт (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua>). – 2017. – 1.04).

Отставка нынешнего Премьер-министра Украины В. Гройсмана возможна не ранее осени 2017 г., считает политолог Р Бортник (http://ru.golos.ua/politika/otstavka_groysmana_vozmojna_ne_ranee_oseni__ekspert_5623).

«После окончания годового иммунитета от нынешнего правительства чего-то особо кардинального ждать не стоит. В лучшем случае вопрос о возможной отставке В. Гройсмана в парламенте возникнет только в мае, а в апреле возможна презентация какого-то отчета деятельности Кабмина, но не принятие каких-то политических решений. Сегодня в Верховной Раде просто нет голосов для его отставки», – подчеркнул Р. Бортник.

В то же время политолог допускает, что до конца 2017 г. в правительстве В. Гройсмана произойдет смена министров, а сам он, «возможно, уйдет осенью».

«Отставка главы правительства очень вероятна этой осенью, а в ближайшее время возможным является реформирование самого состава Кабинета Министров в период с мая по июль 2017 г.», – резюмировал Р. Бортник (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua>). – 2017. – 3.04).

У рамках розслідування вбивства журналіста П. Шеремета українські правоохоронці направили міжнародно-правові доручення у 14 країн, повідомив заступник голови Нацполіції, начальник Головного слідчого управління О. Вакуленко.

«Робота триває, усі члени слідчої групи працюють, здобута інформація аналізується, систематизується й оцінюється на предмет напрямку подальшого розслідування», – сказав він.

О. Вакуленко наголосив, що розголошення інформації може завадити розслідуванню. Він не став прогнозувати терміни завершення розслідування, зазначивши, що відповіді на міжнародно-правові доручення ще очікуються (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2017. – 3.04).

Службу безпеки обязали внести в реестр информацию о совершенном народным депутатом В. Парасюком уголовном правонарушении, заключающемся в публичных призывах к совершению террористического акта, сообщает пресс-служба Общественного движения «Украинский выбор – Право народа».

«Шевченковский районный суд Киева признал незаконным бездействие Службы безопасности Украины, отказавшейся от внесения в Единый реестр досудебных расследований информации об уголовном правонарушении – публичных призывах народного депутата Украины В. Парасюка к совершению террористического акта. К физическому уничтожению лидера Общественного движения “Украинский выбор – Право народа” В. Медведчука», – сообщили в организации (*Korrespondent.net* (www.korrespondent.net). – 2017. – 3.04).

ЕКОНОМІКА

Кабмин готовит земельную реформу. Об этом на заседании правительства заявил Премьер-министр В. Гройсман.

«Я много слышу критических высказываний о запуске оборота земель. Но точно знаю: то, что предложит правительство, будет огромным сюрпризом, в том числе для наших псевдореформаторов и популистов», – заявил он.

Правительство предложит «абсолютно качественную модель оборота земель», сказал Премьер. «Внимание! Не в интересах крупных холдингов, иностранных инвесторов, а в интересах настоящего украинского гражданина. Эти три критерия будут присутствовать в реформе, которую предложим. Это будет только в интересах украинцев – собственников земли», – отметил В. Гройсман.

Реформу Кабмин представит в ближайшее время. «Ее поддерживают наши международные партнеры», – сказал Премьер (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398527/premer-obeshhaet-ogromnuyu-reformu-syurpriz>). – 2017. – 3.04).

1 апреля Министерство финансов запустило Единый электронный реестр заявлений на возмещение налога на добавленную стоимость в тестовом режиме. Об этом сообщил министр финансов А. Данилюк на своей странице в социальной сети Facebook.

«Совместными усилиями Минфина, Казначейства и ГФС уже достигли результатов – реестр запущен, происходит его наполнение информацией.

Работаем в выходные для того, чтобы с понедельника реестр уже был доступен на официальном сайте. Далее будет продолжаться работа по совершенствованию реестра на основе отзывов бизнеса», – сообщил он 1 апреля.

По словам А. Данилюка, каждый предприниматель сможет отслеживать онлайн-состояние выполнения его заявки на возврат налога.

Кроме того, если не было никаких замечаний, то налог будет возмещаться автоматически максимум через 30 дней после подачи заявки (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398508/minfin-zapuskaet-elektronnyj-reestr-zayavlenij-na-vozmeshhenie-nds>)). – 2017. – 3.04).

За нинішнього законодавчого поля Фонд державного майна України очікує отримати у бюджет 2018 р. близько 500 млн грн. Для отримання ще більших надходжень від приватизації законодавство має бути змінено. Про це кореспонденту УНН у відповідь на інформаційний запит повідомили у прес-службі Фонду державного майна України (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1655529-nadkhodzhennya-vid-privatizatsiyi-u-2018-rotsi-mozhut-stanoviti-blizko-500-mln-grn-fdmu>).

«Якщо законодавство з приватизації не зміниться, то до бюджету може надійти близько 500 млн грн. Ці цифри озвучив заступник голови ФДМУ А. Гайдучкий. Саме цю суму ми пропонуємо забити у бюджет-2018, якщо, повторю, умови не зміняться. Плюс якщо не будуть встановлені РАВ-тарифи для електроенергетики, до того її продавати не можна», – уточнили в прес-службі.

Але для того щоб отримувати великі суми від приватизації, треба змінити законодавче поле і врешті-решт створити всі умови для продажу крупних об'єктів. «Тому на цей рік (2017 р.) уже забита сума у 18 млрд грн, але на наступний рік ми подали пропозиції – 500 млн грн від приватизації, якщо нічого не зміниться», – сказали у прес-службі.

Також кореспонденту УНН уточнили, що таких обсягів можна буде досягти серед іншого за рахунок активізації малої приватизації (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1655529-nadkhodzhennya-vid-privatizatsiyi-u-2018-rotsi-mozhut-stanoviti-blizko-500-mln-grn-fdmu>)). – 2017. – 30.03).

Министерство энергетики и угольной промышленности Украины предложило с 1 апреля 2017 г. увеличить индикативную цену на уголь для тепловых электростанций. Об этом говорится в сообщении Минэнерго по результатам совещания во главе с министром И. Насаликом. По словам И. Насалика, расходы государственного бюджета на частичное покрытие расходов по себестоимости готовой товарной угольной продукции не покрывают расходы шахт.

«При таких условиях необходимо установить цену на угольную продукцию, которая позволит частично сбалансировать финансовое состояние предприятий угольной отрасли, обеспечит возможности для выплаты заработной платы горнякам и создаст условия для устойчивого

функционирования ТЭК.

По результатам обсуждения Минэнергоугля предложило установить индикативную цену 1 т готовой товарной угольной продукции на уровне 2 тыс. грн с учетом базовых показателей качества», – говорится в сообщении.

Напомним, ранее сообщалось, что Минэнерго инициирует запрет импорта антрацита из России (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398491/minenergo-s-1-aprelya-avelichil-tsenu-na-ugol-dlya-tes>)). – 2017. – 3.04).

Стоимость природного газа как товара, без учета тарифов на его транспортировку и распределение (доставку до потребителя), будет снижена с 1 апреля 2017 г. для населения на 13 %, по сравнению с действующей ценой 6 тыс. 879 грн за 1 тыс. куб. м. Об этом во время круглого стола, который был посвящен итогам прохождения отопительного сезона, сообщила заместитель директора департамента по регулированию отношений в нефтегазовой сфере НКРЭКУ О. Кривенко.

«В структуре цены для бытового потребителя тариф на транспортировку и распределение составляет 13 %, все остальное – это цена “Нефтегаза”. После наложения спецобязательств (согласно которым “Нефтегаз” должен будет поставлять газ для населения до 1 апреля 2018 г.), с 1 апреля действительно эта цена будет снижена на стоимость транспортировки», – сказала она.

Также она сообщила, что в результате принятого 28 марта решения НКРЭКУ о разделении тарифа на газ для конечного потребителя – на стоимость газа как товара и на цену его доставки – потребители смогут выбирать себе поставщика, которые будут конкурировать между собой, предлагая более низкую цену газа как товара, при этом стоимость доставки будет иметь фиксированное значение.

«Отделения стоимости транспортировки газа от его цены как товара несет ряд преимуществ для бытового потребителя. Например, потребитель сможет выбирать себе поставщика. На сегодня у нас работает около 40 лицензиатов в сфере поставки газа», – отметила О. Кривенко, добавив, что с момента вступления в силу лицензионных условий на поставку газа компания, которая обратится в Нацкомиссию с просьбой о получении такой лицензии и предоставит необходимый пакет документов, сможет в течение трех месяцев получить эту лицензию и составить конкуренцию для существующих поставщиков. Количество уже поданных в НКРЭКУ заявок на получение лицензии от новых поставщиков газа для конечного потребителя (включая население) она не назвала (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398353/s-1-aprelya-tsena-gaza-dlya-naseleniya-bez-ucheta-transportirovki-budet-snizhena-na-13>)). – 2017. – 30.03).

Подконтрольная российскому «Интер РАО» Молдавская ГРЭС, расположенная в Приднестровье, потеряла ключевой контракт на поставки электроэнергии в Молдову. На тендере по поставкам электроэнергии лучшим признали предложение украинской DTEK Holding.

«Электроэнергию будут покупать у украинской DTEK Trading по 50,2 долл. за 1 МВт·ч. В то время как МолдГРЭС предлагала ее за 54,4 долл. за

1 МВт·ч. До 31 марта ГРЭС поставляла энергию Кишиневу по 44,9 долл. за 1 МВт·ч», – говорится в сообщении.

Отмечается, что тендер мог закончиться раньше, но затянулся, в частности, из-за того, что Кишинев и Тирасполь хотели сменить схему с участием посредника – компании «Энергокапитал», близкой к прежнему руководству ПМР. Посредник получал газ у приднестровского «Тираспольтрансгаза», передавал его в качестве давальческого сырья МолдГРЭС, а затем продавал электроэнергию в Молдову.

Собеседники СМИ в российских госструктурах говорят, что в наличии посредника был заинтересован и молдавский бизнесмен, лидер правящей Демпартии В. Плахотнюк. Кроме того, в Кишеневе заинтересованные бизнесмены и политики обсуждали с властями Приднестровья возможные условия победы ГРЭС – цену в 49 долл. за 1МВт·ч и сохранение посредника в виде «Энергокапитала». При этом на упразднении схемы настаивали как в Москве, так и новоизбранные президенты Молдовы И. Додон и ПМР В. Красносельский.

Один из собеседников издания утверждает, что незадолго до тендера молдавский «Энергоком» заключил контракт с ДТЕК на весь годовой объем импорта (около 3 млрд кВт·ч). «Пока неясно, сможет ли ДТЕК покрыть спрос Молдовы полностью. В украинском энергобалансе на экспорт заложено 90 млн кВт·ч ежемесячно, для Молдовы нужно 270 млн кВт·ч, то есть экспорт по балансу покрывает лишь 30 % спроса», – отмечают в СМИ (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398509/moldova-budet-zakupat-elektroenergiyu-u-dtek-trading-smi>)). – 2017. – 3.04).

30 марта 2017 г. на Государственном предприятии «Завод 410 ГА» состоялась передача отремонтированной авиатехники Министерству обороны Республики Казахстан.

ГП «Завод 410 ГА» при содействии ГК «Укрспецэкспорт» выполнены работы по капитальному ремонту воздушных судов.

Руководство предприятия торжественно передало командирам экипажей самолетов Ан-26 сертификаты на отремонтированную авиационную технику с ключами от самолетов и поблагодарило за длительное плодотворное сотрудничество (*Крылья* (<http://www.wing.com.ua/content/view/17866/38>)). – 2017. – 1.04).

Болгария готова поучаствовать в двух масштабных транспортных проектах, один из которых строительство скоростной автомагистрали Украина – Греция. Об этом заявил глава Минтранса Болгарии Х. Алексиев в ходе заседания Европейской конференции по транспортным инвестициям в Софии. Скоростная трасса свяжет Грецию, Румынию, Болгарию и Украину.

Если все стороны договорятся и найдут источники финансирования, то проект, возможно, будет реализован в ближайшие пять лет, до 2022 г.

Пока, исходя из слов болгарского чиновника, все страны, которые могут участвовать в проекте, высказывают свою заинтересованность в их реализации.

В ЕС также обсуждается строительство скоростной автомагистрали Via

Carpathia, из которой, возможно, будут ответвления в Украину (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398383/ukraintsam-poobeshhali-novuyu-skorostnuyu-magistral>)). – 2017. – 2.04).

Американский фонд Navigator Principal Investors может вложить в украинские порты и сельское хозяйство порядка 100 млн долл.

«Мы смотрим на порты и сельское хозяйство. Там не так много портов... Мы смотрим на Одессу, Николаев, Херсон и на больших сельхозпроизводителей, – сообщил глава фонда Navigator Principal Investors LLC К. Шостак. – Мы говорим о частных компаниях (для наших инвестиций) и говорим об инвестициях до 100 млн долл.».

К. Шостак также отметил, что решил рассмотреть вложения в Украину после трехлетнего перерыва. Он смотрит на бумаги с доходностью от 15 %.

«Бизнес-климат там, наверное, не самый хороший. Хочется, чтобы он был более прозрачным. Но я вижу там большую потребность в инвестициях. Они достаточно упорно работают, привлекая инвесторов. Особенно в инфраструктурные проекты. Меня, конечно, беспокоят любые новости с возобновлением боевых действий. Это основная проблема», – отметил он.

Кроме Украины и России, также рассматриваются новые вложения в Казахстан (газовое месторождение) и канадскую компанию, которая получила лицензию по переводу денег на Кубе, рассказал К. Шостак (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398359/amerikanskij-fond-mozhet-investirovat-100-mln-v-ukrainu>)). – 2017. – 31.03).

Станом на 30 березня з початку 2016/2017 маркетингового року (липень-2016 – червень-2017) Україна експортувала 33,4 млн т зерна, що на 3 млн т більше, ніж за аналогічний період минулого року. Про це інформує прес-служба Мінагрополітики.

За даними відомства, станом на звітну дату експортовано 14,5 млн т пшениці, 4,9 млн т ячменю, 4,3 тис. т жита, 13,9 млн т кукурудзи.

Крім того, експортовано також 0,3 млн т борошна (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/ukraina-eksportovala-334-mln-tonn-zerna>)). – 2017. – 30.03).

Станом на 31 березня в усіх регіонах України посіяно 1,2 млн га ранніх зернових і зернобобових культур, що становить 51 % від запланованих під ці культури 2402 тис. га. Про це повідомляє прес-служба Мінагрополітики.

Зокрема, посіяно:

- ярої пшениці – 76 тис. га, або 40 % до прогнозу (190 тис. га);
- ярого ячменю – 819 тис. га, або 47 % до прогнозу (1728 тис. га);
- вівса – 80 тис. га, або 39 % до прогнозу (208 тис. га);
- гороху – 241 тис. га, або 87 % до прогнозу (276 тис. га).

Також розпочато сівбу цукрових буряків (посіяно 7 тис. га) і соняшнику (посіяно 26 тис. га).

Озимі зернові культури під урожай 2017 р. продовжують весняну

вегетацію на площі 7,1 млн га (з посіяних 7,2 млн га). Сходи озимого ріпаку отримано на площі 882 тис. га (з посіяних 899 тис. га).

За оперативними даними областей, у сільськогосподарських підприємствах у наявності є 1,0 млн т поживних речовин мінеральних добрив (105 % до заявки) (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/rannimi-zernovimi-zasiano-bilse-polovini-zaplanovanih-plos>). – 2017. – 31.03).

На сьогодні активно вивчається можливість експорту української яловичини на ринок Китайської Народної Республіки. Про це повідомили у прес-службі Держпродспоживслужби (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1655538-ukrayinska-yalovichina-mozhe-viyti-na-rinok-kitayu>).

Україна продовжує працювати над розширенням ринків збуту для української сільськогосподарської продукції. Нині активно вивчається можливість експорту української яловичини на ринок Китайської Народної Республіки. З цією метою наприкінці квітня в Україну планується місія компетентного органу Китаю, яка перевірятиме вітчизняну систему державного контролю безпечності харчових продуктів у частині виробництва яловичини.

Голова Держпродспоживслужби В. Лапа наголосив, що відкриття китайського ринку для української яловичини має важливе стратегічне значення для України. За його словами, розширення ринків збуту сприятиме нарощуванню українськими підприємствами обсягів виробництва яловичини.

Було зазначено, що представники китайської місії здійнять аудит системи проведення державного контролю безпечності харчових продуктів у частині виробництва яловичини – ідеться про роботу Держпродспоживслужби, її територіальних органів і лабораторної мережі.

Другий етап роботи місії – інспектування та сертифікація переробних підприємств на відповідність вимогам країни-імпортера – відбуватиметься за умови визнання місією українського державного контролю безпечності харчових продуктів.

Крім того, під час зустрічі з представниками посольства порушувалося питання узгодження двосторонніх протоколів щодо таких продуктів, як шрот соняшниковий і жом сухий буряковий, а також розширення доступу на китайський ринок для інших видів товарів (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1655538-ukrayinska-yalovichina-mozhe-viyti-na-rinok-kitayu>). – 2017. – 30.03).

Експорт української яловичини матиме великий попит з боку Ізраїлю. Ідеться про постачання як мінімум 2,5 тис. т м'яса на місяць.

У Міністерстві аграрної політики та продовольства України відбулася зустріч заступника міністра з питань європейської інтеграції О. Трофімцевої з послом Держави Ізраїль в Україні Е. Белоцерковськї та торговельним аташе Держави Ізраїль в Україні посольства Е. Соловйов, повідомляє прес-служба Мінагрополітики.

«При цьому ізраїльські компанії готові допомагати як з отриманням сертифіката кошерності, так і з іншими ветеринарними питаннями. Більше того, ізраїльська сторона зацікавлена в довгостроковій співпраці, тому ця тема може

бути цікавою для тих виробників і переробників, хто тільки має наміри інвестувати у виробництво яловичини в Україні», – зазначила О. Трофімцева.

Крім того, сторони обговорили організацію найближчим часом візиту ізраїльських інспекторів з метою поновлення експорту яйця столового з України до Ізраїлю. «Український бізнес, як і ізраїльські імпортери, зацікавлений у вирішенні цього питання, тому я впевнена, що ми зможемо це зробити досить швидко», – підкреслила О. Трофімцева.

Заступник міністра та посол також висловили впевненість у тому, що під час офіційного візиту Прем'єр-міністра України В. Гройсмана до Ізраїлю у травні поточного року тема співпраці в аграрній сфері буде однією з основних. «Наша співпраця сьогодні включає багато цікавих напрямів і є дуже продуктивною. Ми будемо раді новим спільним проектам у сфері аквакультури, у фітосанітарії, генетики та інших», – зауважила О. Трофімцева.

Сторони також висловили задоволення прогресом у переговорах щодо Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та Ізраїлем і наголосили на спільній зацікавленості у швидкому завершенні цього процесу та знаходженні взаємовигідного компромісу щодо аграрних позицій.

«Основна мета ЗВТ між нашими країнами – це надання імпульсу двостороннім бізнес-відносинам. Я рада, що наше бачення щодо процесу і очікуваного результату збігається з позицією ізраїльських колег. Це дає надію на ефективну та результативну роботу», – резюмувала заступник міністра після зустрічі (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/izrail-gotovij-kupuvati-ukrainsku-alovicinu-v-znacnih-obemah>)). – 2017. – 31.03).

Україна та Молдова розглянули питання розширення можливостей для суб'єктів господарювання щодо взаємного виходу на ринки обох країн.

Про це повідомляє Держпродспоживслужба.

Так, в Одесі 31 березня відбулася зустріч голови Держпродспоживслужби В. Лапи із заступником генерального директора Національного агентства з безпеки харчових продуктів Молдови В. Стаматі та директором з питань здоров'я тварин Національної служби санітарної ветеринарії та безпеки продуктів харчування Румунії (ANSVSA) М. Григорем. Участь у зустрічі також узяли представники лабораторних мереж.

Під час переговорів сторони обговорили епізоотичну ситуацію в країнах, налагодження обміну інформацією щодо основних аспектів роботи ветеринарних служб, а також важливість поглиблення транскордонного співробітництва.

У рамках зустрічі представники України та Молдови розглянули питання розширення можливостей для суб'єктів господарювання щодо взаємного виходу на ринки обох країн (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/ukraine-ta-moldova-rozglanuli-pitanna-rozsirennja-torgivli-miz-krainami>)). – 2017. – 3.04).

Згідно з попередніми даними, у лютому експорт кукурудзи з України скоротився. Причиною тому стала льодова кампанія в портах, яка обмежила перевалку зерна в цей період. Про це повідомляє «УкрАгроКонсалт».

Таким чином, відвантаження кукурудзи в лютому 2017 р. становили 1812 тис. т, що на 23,5 % менше, ніж було експортовано в лютому минулого року (2370 тис. т).

Проте темпи експорту з початку сезону, як і раніше, ідуть з випередженням порівняно з минулим маркетинговим роком. За першу половину 2016/17 МР Україна експортувала 10,415 млн т кукурудзи, що на 6,7 % більше, ніж за аналогічний період минулого сезону, зазначають аналітики «УкрАгроКонсалт».

Серед напрямків експорту української кукурудзи в цьому сезоні варто також відзначити активізацію закупівель з боку Південної Кореї, яка ще в 2014/15 сезоні входила в топ-5 ринків збуту української кукурудзи. У 2015/16 МР поставки на цей ринок кукурудзи з України обмежилися лише партією Panamax, так як у Південну Корею різко збільшилися відвантаження з Аргентини і Бразилії.

У поточному ж сезоні поки ці країни ще збирають свої рекордні врожаї кукурудзи, конкуренцію Україні на цьому ринку становлять лише США.

Таким чином, за першу половину 2016/17 маркетингового року українські експортери поставили в Південну Корею вже близько 400 тис. т кукурудзи (66 тис. т було у 2015/16 сезоні). Так що хоч і з великим поки відривом, але Південна Корея знову увійшла до п'ятірки найбільших імпортерів кукурудзи з України (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/ukraine-vidnovila-postavki-kukurudzi-u-pivdennu-koreu>). – 2017. – 1.04).

Валові збори соняшнику в Україні в сезоні 2017/18 будуть помітно менші, ніж результат 2016/17 МР.

Як повідомляє USDA в оновленому огляді *Ukraine: Oilseeds and Products Annual*, обсяг виробництва олійної в новому сезоні прогнозується на рівні 11,2 млн т, що буде нижче рекордного результату поточного маркетингового року на 20 %, передає *proagro.com.ua*.

Цей прогноз ґрунтується на припущенні, що посівні площі під культурою в наступному сезоні приблизно відповідатимуть значенням 2015/16 МР, тобто 5,1–5,2 млн га. Варто зазначити, що посівні площі під соняшником в Україні залишалися досить стабільними протягом останніх п'яти років і коливалися в межах 5,0–5,3 млн га. Однак під урожай 2016 р. було засіяно 6,3 млн га, що і стало ключовим фактором, який забезпечив рекордний урожай, що досяг, за різними оцінками, 14,0–14,1 млн т.

«Такі великі площі були засіяні соняшником багато чому тому, що восени 2015 р. багато українських аграріїв віддало перевагу тому, щоб скоротити посіви озимої пшениці – як з метою підтримки внутрішніх цін, так і через несприятливі погодні умови», – уточнюється в повідомленні USDA.

Таким чином, стверджується, що посівна площа для цієї культури вже досягла свого оптимального рівня, обумовленого процесами сівозміни, та імовірно залишатиметься стабільною, якщо виключити різкі коливання глобального або внутрішнього попиту на соняшник і продукти його переробки та враховуючи інші суміжні фактори.

Зазначимо, що, згідно з оцінками компанії «ПроАгро», посівні площі під соняшником у 2017/18 МР не будуть значно зменшені. Висока торговельна активність на ринку значно зросла в сезоні 2016/17 МР, обсяги як внутрішнього,

так і зовнішнього попиту на соняшник дають змогу говорити про те, що ринок ефективно поглинув додаткові обсяги пропозиції, що утворилися в поточному сезоні внаслідок рекордного врожаю олійної. Таким чином, посівні площі під соняшником у сезоні 2017/18, на думку компанії «ПроАгро», становитимуть 6,1–6,3 млн га, водночас валові збори досягнуть 13,8–14,1 млн т.

Водночас обсяги виробництва можуть нарощуватися за рахунок використання більш досконалих гібридів сільськогосподарської культури і введення поліпшених аграрних технологій. Прогноз валових зборів для 2017/18 МР трохи вище середнього значення останніх п'яти років. Прогнозне значення також підлягає перегляду в подальшому з урахуванням, зокрема, погодних умов (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/usda-prognose-padinna-virobnictva-sonasniku-v-ukraini-na-20>). – 2017. – 3.04).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Остаток средств на едином казначейском счете (ЕКС) в марте сократился на 3,8 % с 34,115 млрд грн (на 1 марта) – до 32,812 млрд грн (на 1 апреля). Об этом говорится в сообщении Государственной казначейской службы. С начала года остаток средств на ЕКС увеличился с 14,258 млрд до 32,812 млрд грн.

Минимальным остаток средств на едином казначейском счете в 2017 г. был по состоянию на 1 января 14,258 млрд грн, а максимальным – 34,869 млрд грн, на 1 февраля (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398519/ostatok-sredstv-na-edinom-kaznachejskom-schete-v-marte-sokratilsya-do-32-8-mlrd-griven>). – 2017. – 3.04).

У 2016 р. НБУ відносно оперативно (в основному через кілька днів чи тижнів) розкривав інформацію, які саме банки отримують у регулятора кредити на термін понад 30 днів (це на додаток до інформації про залишок заборгованості банків перед Нацбанком на кінець кварталу, яка публікується у кварталній звітності) (<http://finbalance.com.ua/news/NBU-prikhovu-informatsiyu-yakim-same-bankam-da-refinansuvannya>).

У 2017 р. Нацбанк від цієї «оперативної» практики відмовився.

Так, за даними самого ж НБУ, з початку року за результатами тендерів він тричі задовольняв по одній заявці банків виділення рефінансування на 84 дні: 25 січня – на 158 млн грн, 22 лютого – на 291,8 млн грн, 29 березня – на 252 млн грн.

Не виключено, що, як мінімум, останній кредит фактично був пролонгацією попередніх (які могли надаватися й на термін до 30 днів) (*Finbalance* (<http://finbalance.com.ua/news/NBU-prikhovu-informatsiyu-yakim-same-bankam-da-refinansuvannya>). – 2017. – 30.03).

Независимая ассоциация банков рассчитывает на финансовую реструктуризацию трети проблемных кредитов в 276 млрд грн. Об этом в ходе пресс-конференции сообщил председатель совета НАБУ Р. Шпек.

«Мы оцениваем уровень проблемной задолженности в 26 %. Это кредиты объемом около 270 млрд грн. Когда мы садились за разработку закона о финансовой реструктуризации, у нас была мечта, что до трети портфеля будет реструктурировано», – сказал он.

Р. Шпек напомнил, что сама процедура реструктуризации является добровольной и никто не будет вынуждать должников обращаться относительно реструктуризации. «Здесь дело в том, насколько заемщики готовы воспользоваться этим механизмом. Здесь никто рыбу не раздает, мы даем удочку. А воспользуются они или нет, это уже дело добровольное», – подчеркнул председатель совета ассоциации.

Р. Шпек напомнил, что стороны реструктуризации должны быть готовы, что при проведении реструктуризации им придется раскрывать свою отчетность и другую конфиденциальную информацию. В свою очередь исполнительный директор НАБУ Е. Коробкова добавила, что уже есть интерес к проведению такой реструктуризации. «Нам с прошлого года звонят два клиента и почти каждую неделю спрашивают, когда заработает секретариат и можно будет подать документы», – сказала она.

Е. Коробкова напомнила, что секретариат начнет работу с 3 апреля. Ожидается, что в течение первого месяца будет проявлена активность среди должников (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398312/nabu-rasschityvaet-na-finrestrukturizatsiyu-treti-problemnyh-kreditov>)). – 2017. – 30.03).

Национальная комиссия, осуществляющая регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг, обязала региональные газораспределительные компании (облгазы) направить дополнительную выручку, полученную в 2016 г., на погашение задолженности перед Национальным нефтегазовым холдингом «Нефтегаз Украины», если таковая имеется. Об этом говорится в постановлении НКРЭКУ от 28 марта 2017 г., опубликованном в газете «Урядовий кур'єр».

«Лицензиатов по распределению природного газа в случае наличия задолженности перед НАК «Нефтегаз Украины» за природный газ, который используется для обеспечения производственно-технологических нужд и нормативных потерь, дополнительно полученную тарифную выручку в 2016 г., кроме денег, направленных на капитальные инвестиции и установку счетчиков газа для населения, направить на погашение задолженности перед «Нефтегазом Украины»», – говорится в документе.

Этим же постановлением НКРЭКУ обязала облгазы перечислить в счет долгов перед госхолдингом часть тарифа за распределение газа, а именно: деньги по статье «Компенсация затрат (недополученных доходов) за предыдущие периоды», а также ежемесячно отчитываться о произведенных перечислениях (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398486/natskomissiya-obyazala-oblgazy-pogasit-dolgi-pered-naftogazom-za-schet-dopolnitelnoj-vyruchki>)). – 2017. – 2.04).

Европейский Союз предложил странам-членам делегировать ему полномочия по ведению переговоров с Россией относительно реализации

проекта газопровода «Северный поток-2», по которому планируется доставлять газ из РФ по дну Балтийского моря. Об этом сообщает Reuters со ссылкой на датские СМИ.

Как сообщает издание, правительство Дании получило от Европейской комиссии письмо, в котором странам-членам ЕС предлагается высказать свое мнение относительно проекта «Северный поток-2». В письме также уточняется, что газопровод не может эксплуатироваться в «правовом вакууме».

Как отметила пресс-секретарь комиссии А.-К. Итконен, Еврокомиссия запросит у стран-членов ЕС разрешения на начало переговоров с Россией для достижения соглашения в части того, что основные принципы, вытекающие из правовых рамок ЕС, будут наложены на такие проекты, как «Северный поток-2».

Издание отмечает, что в ЕС нет единства относительно проекта газопровода из России. Так, страны Восточной Европы и Балтии считают, что российский трубопровод превратит ЕС в заложника Москвы, тогда как в Северной Европе, в первую очередь Германии, экономические выгоды имеют приоритет над политическими рисками (*From-UA (<http://from-ua.com/news/401938-v-es-uzhe-gotov-tyanut-gazoprovod-v-obhod-ukraini.html>).* – 2017. – 30.03).

Згідно з опитуваннями, 96 % українських аграріїв не мають коштів, щоб купити землю. Якщо вільний ринок землі відкрити сьогодні, агровиробники стануть заручниками олігархів, які скуплять усі земельні ресурси. Щоб не допустити цього, аграрії починають всеукраїнський збір підписів. Про це розповів економіст, лідер Аграрної партії В. Скоцик, передає прес-служба партії.

Він нагадав, що невдовзі Конституційний Суд може визнати мораторій на продаж земель незаконним. Але якщо запрацює вільний продаж землі, це буде катастрофою для держави, переконаний В. Скоцик. «Дев'яносто шість відсотків аграріїв не мають коштів, щоб купити землю. Це дані дослідження, проведеного нещодавно в трьох областях Полісся – Волинській, Рівненській і Житомирській. Але така сама ситуація по всій країні. Фермерам на посівну не вистачає. У такі умови їх зумисне поставила влада, коли забрала спецрежим ПДВ і не дала натомість обіцяних дотацій. Їх по-шулерськи вивели з гри, щоб не заважали грабувати країну», – підкреслив В. Скоцик.

На його думку, якщо відкрити ринок у нинішніх умовах, земля опиниться у власності десятка бізнесменів з великими капіталами, а ті, хто хоче і вмє працювати на землі, стануть їхніми заручниками. Наслідком буде порушення всього циклу сільського господарства і новий виток дорожнечі продуктів харчування.

«Зараз народ має об'єднатися, щоб показати свою позицію. Вісімдесят відсотків людей проти продажу землі в нинішніх умовах, коли господар і фермер не мають коштів. Тому ми починаємо збір підписів – це форма цивілізованого всенародного протесту проти розпродажу землі. Наша мета – передусім об'єднати якомога більше людей, які усвідомлюють, що земля – основа держави і економіки. Якщо в суспільстві народиться великий рух за збереження землі і цивілізовану реформу, “нагорі” муситимуть рахуватися з

цим», – заявив лідер Аграрної партії.

Раніше Аграрна партія провела чотири форуми з обговорення земельної реформи, зібравши громадськість усіх областей. Стратегія реформи, яку розробила експертна група при Аграрній партії разом із фермерами і представниками громад, містить 16 напрямів. «Щоб зберегти землю у власності українського народу, ми пропонуємо заборонити її продаж іноземцям. Щоб не допустити монополізації – слід обмежити площу, якою може володіти або яку може орендувати одна особа. Фермери, які живуть і працюють на землі, повинні отримати пріоритетне право купити її. Це досвід європейських країн, які захищають свого підприємця, а не олігарха», – підкреслив В. Скоцик.

За його словами, якщо план реформи реалізувати, капіталізація української землі сільськогосподарського призначення становитиме 500 млрд дол. (проти нинішніх 21 млрд дол.).

«Реформа дасть змогу створити близько 3 млн робочих місць не лише у селі, але й у містах. Це зростання доходів кожного українця у два рази протягом п'яти наступних років. Це доступні ціни на продукти харчування і стабільна національна валюта. Це, зрештою, наповнення бюджету і багата країна, яка зможе утримувати сильну армію», – пояснив економіст.

На його думку, підсумком реформ в Україні повинна стати розвинута економіка переробного типу. «Важливо, який тип економіки ми обираємо. Уряд взяв курс на нарощення експорту зерна. Це провальна стратегія! Вона лише закріплює за Україною статус сировинного додатка. Треба розвивати переробну промисловість і торгувати готовим продуктом, який підніме прибутки в рази. Поясню на прикладі. В Україні продаються італійські макарони (паста). А треба, щоб Україна виготовляла пасту з власного зерна і продавала італійцям за європейськими цінами. Так само з усією продукцією рослинництва і тваринництва – треба навчитися якісно переробляти свою сировину», – підсумував В. Скоцик (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/blizko-96-agrariiv-ne-zmozut-skoristatiska-rinkom-zemli-ekspert>). – 2017. – 3.04).

Ситуація з мінеральними добривами на внутрішньому ринку України стає гіршою – їх дефіцит наразі становить 34 %. Про це свідчать аналітичні дані Союзу хіміків України (СХУ) і Федерації роботодавців України (ФРУ).

Згідно з наведеними розрахунками, це негативно позначиться на економічній ситуації в країні й АПК зокрема.

«Сформований на внутрішньому ринку дефіцит мінеральних добрив у розмірі 34 % від потреби може призвести до зниження врожаю і зменшення експорту пшениці (на 10 млн т), кукурудзи (на 5 млн т), цукру і сої. У результаті цього Україна може недоотримати експортну виручку в розмірі 2,5 млрд дол.», – наголошується в дослідженні.

Крім того, названо кілька причин виникнення дефіциту. «Українські хімічні підприємства протягом серпня 2016 р. – березня 2017 р. неодноразово запускалися і зупинялися через відсутність стабільного попиту на добрива українського виробництва.

Це відбувалося на тлі дискусії про можливість антидемпінгових мит на імпортовані з Росії добрива. Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі після 18

місяців розслідування в грудні-2016 прийняла рішення щодо введення антидемпінгових мит. Вони повинні були почати діяти в лютому-2017, проте їх введення було відкладено.

Спекуляції на тему введення-невведення мит привели до того, що українські хімпідприємства не отримали передоплати в обсязі, достатньому для стабільної роботи в грудні – березні і задоволення попиту АПК України. На початку березня були припинені поставки газу на хімічні підприємства. З 7 березня три найбільші підприємства не виробляють добрива», – ідеться в повідомленні СХУ і ФРУ.

Друга причина – скорочення поставок добрив з Росії («ЄвроХім»).

«У нинішніх умовах задовольнити попит за рахунок імпорту не є можливим. Максимальні обсяги зафіксованих поставок з РФ у період попередніх весняних посівних для аміачної селітри, за даними “Маркер груп”, становили: 80 тис. т (одноразово в лютому-2015) при місячному рівні споживання в 200 тис. т; карбаміду 80 тис. т при місячному рівні потреби до 140 тис. т; КАС 50 тис. т. Транспортування КАС на початку весняної кампанії було обмежено погодними умовами та специфікою зберігання (наявність ємностей для зливу)», – ідеться в повідомленні.

Зазначається, що через збіг ряду факторів на внутрішньому ринку виник дефіцит мінеральних добрив азотної групи.

«Загальна частка цієї групи добрив у споживанні в 2016 р. становила 75 %. Розмір дефіциту аміачної селітри оцінюється в 25 %, по КАС в 39 %, по карбаміду в 40 %. У перерахунку на діючу речовину (азот) дефіцит становить 34 %. Дефіцит призвів до затримки внесення добрив, що позначиться на врожайності основних культур», – зазначається в прес-релізі.

СХУ і ФРУ вважають, що запобігти негативним наслідкам дефіциту ще можливо, вживши два заходи: запуск мінімум двох підприємств хімічної промисловості і створення умов для стабільного функціонування ринку міндобрив у майбутньому, у тому числі введення в дію рішення про застосування антидемпінгових мит щодо ряду іноземних виробників (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/deficit-na-rinku-mindobriv-v-ukraini-stanovit-34>). – 2017. – 3.04).

В феврале долг населения за потребленные жилищно-коммунальные услуги увеличился на 3,1 %, или на 786,3 млн грн, – до 26 208,7 млн грн по сравнению с январем. Об этом сообщила Государственная служба статистики.

Долг за квартирную плату, по состоянию на 1 марта 2017 г., увеличился на 56,2 млн грн – до 2 534,9 млн грн.

Долг за отопление увеличился на 706,2 млн грн – до 11 852,5 млн грн.

Долг за газоснабжение увеличился на 96,6 млн грн – до 10 024,7 млн грн.

В феврале среди регионов наибольшая задолженность за отопление зафиксирована в Киеве (2688,554 млн грн), Днепропетровской (1941,661 млн грн) и Харьковской (1872,666 млн грн) областях; за газоснабжение – в Днепропетровской (1565,438 млн грн), Харьковской (1542,465 млн грн) и Одесской (1476,060 млн грн) областях.

Наибольшая задолженность по квартирной плате в феврале зафиксирована в Днепропетровской (547,384 млн грн), Донецкой (271,445 млн грн) областях и в

Киеве (447,235 млн грн).

В январе долг населения за потребленные жилищно-коммунальные услуги увеличился на 26 %, или на 5 247,4 млн грн, – до 25 422,4 млн грн по сравнению с декабрем (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/398355/v-fevrале-dolg-naseleniya-za-zhilkomuslugi-velichilsya>)). – 2017. – 30.03).